

A MAGYARSZERDAHELYI NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Magyarszerdahely, Petőfi út 5-7.

OM azonosító: 037411

Hatályos: 2020. szeptember 1.

Készítette: Az intézmény nevelőtestülete

Tartalomjegyzék

1. A mi óvodánk	4.o.
2. Gyermekkép – Óvodakép	6.o.
3. A program nevelési feladatrendszere	9.o.
3.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program	
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés	
3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.	
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	21.o.
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	21.o.
5.1. Játék	
5.2. Verselés-mesélés	
5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	
5.4. Rajzolás, festés, mintázás és kézimunka	
5.5. Mozgás	
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	
5.7. Munka jellegű tevékenységek	
5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	
6. A program megvalósulásának feltételrendszere	44.o.
7. Az óvoda hagyományos ünnepei	46.o.
8. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai	47.o.
9. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás	48.o.
10. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja	48.o.
11. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	50.o.
12. Óvodánk kapcsolatai	51.o.

Érvényességi rendelkezések

1.sz. Melléklet

A pedagógiai program megvalósításához szükséges, nevelőmunkát segítő játékok és eszközök felsorolása

Legitimációs záradék

Vonatkozó jogszabályok:

- *2011. évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről*
- *229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról*
- *20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról*
- *32/2012. (X.8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról*
- *363/2012 (XII.17.) Kormány rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról.*
- *1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról*
- *Az óvoda hatályos alapító okirata*

1. A MI ÓVODÁNK

Az óvoda neve: Magyarszerdahelyi Napközi Otthonos Óvoda

Címe: 8776 Magyarszerdahely, Petőfi út 5-7.

email cím: mszovi@freestart.hu, mszhelyovi@gmail.com

tel.: 06 93/356-084

Az óvoda fenntartója:

Magyarszerdahely Község Önkormányzata, 8776 Magyarszerdahely, Petőfi út 1.

Alaptevékenységünk kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
096015	Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben
096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés
013390	Egyéb kiegészítő szolgáltatások

Az óvoda bemutatása

Óvodánk Magyarszerdahelyen, Nagykanizsától 14 km-re fekvő kis településen található. Az intézmény felvételi körzete Magyarszerdahely és Magyarszentmiklós községek.

A magyarszerdahelyi óvoda 1961. májusában nyitotta meg kapuit „Időszaki Napköziotthonos Óvoda” elnevezéssel, egy átalakított lakóépületben. Ezekben az években mélyreható társadalmi változások történtek országszerte a falvakban. Termelőszövetkezetek alakultak, így történt ez falunkban is. Szükség volt tehát egy állandóan működő óvodára, hogy az édesanyák nyugodtan dolgozhassanak. Az óvoda szervezése nem ment simán. Az amúgy is nehéz gazdasági-politikai viszonyok közepette a falusi emberek számottevő részénél előítéletekkel, a maradi szemléletmóddal is meg kellett

küzdeni.

A kezdeti időszakban óvodánk felszereltsége minimális volt. A kívülről szemlélődőnek az udvaron elhelyezett homok-halom jelezte az óvodát. A gyerekek otthonról hozták az étkezéshez, tisztálkodáshoz szükséges eszközöket. A kezdeti hónapokban még óvónő sem volt, a dajkai teendőket egy gyermekszerető, agilis asszonyra bízta.

Az évek során azonban az óvoda személyi, tárgyi feltételei fokozatosan javultak, a gyereklétszám nőtt, az épület állaga viszont egyre inkább romlott és szűknek is bizonyult. Mindezek indokolták, hogy amint lehetőség lesz rá, újjá kell építeni az óvodát.

A tanácsi rendszer utolsó éveiben sor is került az új, kétszobás óvoda megépítésére, az átadásra 1989. november 3-án került sor.

Az eltelt több mint 30 év alatt több korszerűsítésen is átesett az épület, tetőcsere, villany-, fűtés-rekonstrukció, nyílászárócseré, szigetelési munkák, megújuló energia használata.

Adottságaink nagyon jónak mondhatók, mindezek mellett forgalomtól távol, nyugodt, csendes utcában található az intézmény, mely egy nagy füves udvarral is kiegészül. Ez sem utolsó szempont az óvodaválasztásnál.

Udvari játszóeszközeinket egy sikeres pályázat kapcsán néhány éve bővítettük.

Két csoportszobánk van, egyik csoport a játék, foglalkozások, kezdeményezések színtere, míg a másik tornaszobaként, pihenőként funkcionál.

Játék- és eszközfelszereltség tekintetében nem panaszkodhatunk, eddig még mindig találtunk forrást a bővítésre, korszerűsítésre, új dolgok vásárlására.

Az intézményben főzőkonyha üzemel, ahol a gyermekétkeztetés mellett szociális és vendégétkeztetés is zajlik.

Az óvoda személyi feltételei

Óvodánkban jelenleg két óvodapedagógus és egy szakképzett dajka dolgozik. Az óvodapedagógusok állandó együttműködésben végzik nevelőmunkájukat. Naponta megbeszéljük az egyes gyermekek nevelésével kapcsolatos főbb történéseket, feladatokat. Együtt terveznek, szerveznek, nevelőmunkájukban jól kiegészítik egymást. A dajka a nevelőmunkát segítve hatást gyakorol a gyermekekre.

A konyhai részen 1 ételmezésvezető és 1 szakácsnő dolgozik.

Az óvoda csoportszerkezete

1 vegyes csoport, maximálisan felvehető gyereklétszám 25 fő.

Az óvoda tárgyi feltételei

A gyermekek az óvodában akkor érzik legjobban magukat, ha otthonos, barátságos környezet veszi körül őket. A családi, szeretetteljes légkör megteremtése mellett az esztétikus környezet kialakítása is fontos feladat. Az ízlésesen berendezett csoportszobák, a megfelelő meseillusztrációk, dekorációk mind ezt a célt hivatottak elérni.

A csoportszobákban játéktartó szekrények gyermekméretű asztalok, székek, a különböző életkoroknak megfelelő játékok, sportfelszerelések vannak. A pihenéshez kényelmes fa ágyak állnak rendelkezésre.

Az öltözőben fogasok, kosarak, ülőpadok vannak, minden kisgyereknek kényelmesen elfér a ruhája, cipője. A mosdóban a tisztálkodási eszközök elérhető magasságú polcokon vannak elhelyezve, szintén saját jellel ellátva.

A főzőkonyha a különböző kiegészítő helyiségekkel, raktárakkal az előírásoknak megfelelően került felszerelésre, eszközbővítésre, cserére szükség szerint lehetőség van.

Az egész épület gázfűtéses, ill. energiatakarékos lámpatestekkel felszerelt.

Az udvaron a homokozó mellett rúgós játékok, favonat, babaházikók, láncos híd és mászó-hernyó található, valamint egyéb mozgásfejlesztő eszközök, homokozójátékok, stb.

2. GYERMEKKÉP-ÓVODAKÉP

Programunk célkitűzése:

→ a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatása életkori, egyéni sajátosságok, és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a nevelés folyamatában

→ az óvodák módszertani szabadságának megőrzése, mely megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz → minden gyermek számára színvonalas nevelés biztosítása

→ annak tiszteletben tartása, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be

→ a gyermekeket körülvevő gazdag világ elérhető közelségbe vitele, alkotó, családi légkörben történő önkibontakozásuk segítése oly módon, hogy önmaguk lehetőségeihez viszonyítva fejlődjenek, és testi, szociális, értelmi érettség terén is integrált, önkéntes és cselekvéses tanulással váljanak alkalmassá az iskolai életre

Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei és célkitűzései

Nevelési alapelveink:

- A gyermek személyiségének tiszteletben tartása, elfogadása és fejlesztése;
- A gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesítése;
- A gyermek, mint fejlődő személyiség különleges védelme;

Feladataink:

- Biztonságos, nyitott, családi, érzelmekben gazdag csoportlégkör kialakítása;
- a napirendben élményekre épülő játéklehetőséget biztosítva arra törekszünk, hogy az óvodáskor végére minden gyermek rendelkezzen a tanuláshoz szükséges

készségekkel, képességekkel;

- a gyermekek családi hátterét megismerve a szülőkkel őszinte kapcsolat kialakítása
a gyermekek mindenekfelett álló érdekének védelmében.
- egészséges óvodai környezet megteremtése
- gyermekvédelmi munka hatékonyságának növelése
- szülői és más partneri igények, elvárások ésszerű megvalósítása
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- a környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások megalapozása

Vegyes életkorú csoportunk van, melyben a különböző életkorú és fejlettségű gyermekek jól tudnak együttműködni, és a testvérek is együtt vannak.

Óvodánkban a legfontosabb és alapvető tevékenység a játék. Az óvodai foglalkozások nagy része is ebbe a folyamatba épül be, amelyben a gyerekek fejlettségüktől függően kötött vagy kötetlen formában vesznek részt.

Gyermekekép

A 3 – 7 éves életkori szakasz a gyermek fejlődésében, személyisége alakulásában az egész életére meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

Az óvodás gyermek gyorsan és intenzíven fejlődő személyiség, fejlődését meghatározzák a veleszületett genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei valamint a környezeti hatások.

Az óvodás gyermeknek életkori sajátosságai és egyéni igényei alapján testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet.

Jellemzője a sokirányú érdeklődés a környező világ megismerésére. Nagy mozgásigénye kielégítése során fejlődik érzékelése, észlelése, akarati tulajdonsága, szociális képessége. Alapvető tevékenysége a játék, mely sokoldalú tapasztalást biztosít számára, csiszolódik anyanyelvi kultúrája. A mással nem helyettesíthető játék emberformáló, gazdagító hatású, hosszú távra biztosítja a gyermekek harmonikus fejlődését. A játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik.

Óvodánkban a Pedagógiai Program megvalósításával az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

- az összerendezett, harmonikus mozgás,
- a nyitott érdeklődés,
- a kialakult testséma, én-tudat és téri tájékozottság,
- a tanulás alapját képező szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás, és feladattudat.
- együttműködés a társakkal, felnőttekkel.

Óvodakép

Az Alapprogram szerint:

„Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését,

agyermei személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). ”

A gyermeki tulajdonságok, készségek és képességek alakítása optimális feltételekkel, vidám, boldog, örömteli, játékos, bizalmas óvodai életben valósulhat meg, minden esetben igazodva gyermek személyiségéhez, szükségleteihez, képességeihez.

Az óvoda három főszereplője, a gyermek, az óvodapedagógus, a szülő.

Az óvoda kiegészíti a családi nevelés feladatait. Óvodánk nyitott a szülők számára, betekintést nyerhetnek gyermekeik óvodai életébe, szülői értekezletek, fogadó órák, beszoktatás, közös programok, nyilvános ünnepek alkalmával.

Nevelőmunkánkban barátságos, nyitott, érzelmi biztonságot nyújtó, élményekben gazdag óvodai élet megteremtésére törekszünk, melyben a gyermekek egyéni adottságaiknak megfelelően játékban, játékkal, játékos módszerek és eszközök segítségével esztétikus környezetben fejlődnek. Így készítjük fel őket azokra a kihívásokra, amelyeknek meg kell felelniük a következő nevelési közegben, az iskolában.

Kiemelt területek nevelési programunkban

Azt a lehetőséget választottuk, hogy saját Pedagógiai Programot írunk, melyben részletesen kifejtjük konkrét nevelési elképzeléseinket.

- Környezet- és természetvédelem, környezettudatos magatartás megalapozása
- Jeles napok

Megvalósításukról, a lehetőségeinkről bővebben a Külső világ tevékeny megismerése c. fejezetben.

3. A PROGRAM NEVELÉSI FELADATRENDSZERE

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.1. Az egészséges életmód alakítása, EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

A gyermekek egészségének fenntartása az óvoda legalapvetőbb feladata. Az egészséges életmódra nevelés egész nap folyamán történik, a gyermekek minden tevékenységét áthatja.

Célunk: az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a mindennapokban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Célunk a mozgást kedvelő, helyesen táplálkozó, egészségesen fejlődő gyermek nevelése, az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése,
- a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodában folyó teljes körű egészségfejlesztésnek figyelembe kell vennie a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait.

Egészséges táplálkozás

Az egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakításában az óvodának kiemelt szerep jut. Az étlap tervezése a mindenkor hatályos jogszabályok, előírások figyelembevételével történik.

Tapasztalatunk az, hogy vannak olyan ételféleségek, melyekkel a gyermek otthon nem is találkozik, sok kisgyereket családjában egyoldalúan táplálnak, így különösen fontos, hogy legalább az óvodában eltöltött idő alatt egészségesen étkezzon. A napi étrendet ismerik a szülők, és jó a véleményük a minőséggel, változatossággal kapcsolatban.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

Biztosítjuk a gyermekek részére a napi gyümölcsöt, zöldséget, megfelelő mennyiségű folyadékot.

A konyhán elsősorban gyermekétkeztetés zajlik, így az ételek elkészítésénél gondosan ügyelünk a megfelelő elkészítési módra, a változatosságra, az egészséges táplálkozási előírások figyelembevételével.

Fokozatosan megismerjük a gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit és figyelembe vesszük azt is, amit nem szeret. Erőltetés nélkül, lassan szoktatjuk az új ételeket, ízeket.

Kulturált körülményeket teremtünk az étkezésekhez, folyamatosan folyadékot biztosítunk. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa helyes használatával ismertetjük meg a gyerekeket.

Ügyelünk a táplálék-érzékeny gyermekek diétájára. (igény szerint)

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért :

Az óvodás gyermek életeleme a mozgás. Az egészséges gyermek spontán is állandóan, élénken mozog. A mozgás a korral, tanulással, a gyakorlással egyre jobban fejlődik. A kisgyermek számára a változatos, dinamikus, az egész testet megmozgató gyakorlás az előnyös.

A mozgás fokozott oxigén-szükséglettel jár, ezért a mozgásos tevékenységeket szabad levegőn ajánlott végezni. Az udvaron és a csoportszobában is a mozgásos és pihentető tevékenységekhez elegendő teret alakítunk ki. Levegőzés: A sétákat úgy szervezzük, hogy a gyermekek mozgásigényének kielégítése mellett kellemes élményt biztosítsunk számukra. A séták során megfigyeljük közvetlen környezetünket, az évszakok változásainak jellemzőit a falusi kiskertekben, / növények, állatok ill. a közeli termelőszövetkezet mezőgazdasági munkákat végző erőgépeinek megfigyelése munka közben, melyek az óvodások számára mindig nagy élményt jelentenek. /

A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli a szervezet ellenálló-képességét. Minden évszakban biztosítjuk a gyermekek számára a szabad levegőn való mozgást, tartózkodást, játékot. / Télen is, amikor zordabb az idő, hiszen nincs annál nagyobb öröm, mint pl.: a hóesésben kint állni, vagy a frissen esett hóban nyomokat hagyni /

Minden nap szervezünk mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron).

Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítjuk, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) naponta levegő és napfényedzést biztosítunk, a fokozatosságot betartva.

Személyi higiéné:

Tisztálkodás, testápolás

A gyerekek tisztaság iránti igényének kialakulását szolgálja. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.

A személyi tisztaságra való törekvésben egészségvédelmi és esztétikai szempontok érvényesülnek. A mindennapos cselekvésekhez kapcsolódó szóbeli megerősítések következtében alakul ki a gyermekben a testápolás iránti igény.

Mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben, elegendő időt rászánva történik. Hajuk, körmük, bőrük legyen ápolts és tiszta. Gyakran mossanak kezet, étkezések előtt mindig, ill. a főétkezés után mossanak fogat.

Fontos, hogy fokozatosan eljuttassuk a gyermeket oda, hogy önmagával, ruházatával, használati tárgyaival kapcsolatban igényelje a tisztaságot, kialakítva az önállóságot.

Öltözködés

A gyermek öltözéke a célnak megfelelő legyen: réteges, kényelmes és könnyen kezelhető. A váltóruha, tornaruha és szabadidő ruházat használata nagyon ajánlott. Mindezeket a szülők biztosítják gyermekük számára / tetszésüknek megfelelő kivitelben /. Váltócipőjük csúszásgátlós, kényelmes legyen és tartsa bokájukat. A helyes öltözködés az ízlést fejleszti és nevel a ruházat tisztán és rendben tartására.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját helyén, kosarában.

A megfelelő ruházat kiválasztásában összefüggéseket tárunk fel a gyermekekkel az időjárás évszevényességei között.

Fokozatosan törekszünk az önállóság kialakítására. A felnőtt példamutatása, esztétikus megjelenése is nagyon fontos.

Önkiszolgálás

A felnőtt segítségével ismerkednek meg az öltözködés, testápolás, étkezés eszközeinek használatával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, sorrendjével. Az állandó gyakorlás során a készségek megszilárdulnak, az önálló munkavégzés és önkiszolgálás szokásai kialakulnak. A tevékenységek közben a felnőttől mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, amennyit feltétlenül igényel, így önállósodik. Az elismerés, objektív értékelés tenniakarássra serkenti.

Pihenés

A nyugodt pihenés, alvás egyik feltétele a külső és belső ingerek megszüntetése. Nagy jelentősége van a gyermek egyéni alvásszükségletének. A nyugodt pihenéshez folyamatos levegőcserére van szükség. A gyermek komfortérzetét növeli a kényelmes fekhely, ennek érdekében lecseréltük a régi, csővázass fektetőket faágyakra. A nyugodt ellazulást minden nap mesével, verssel segítjük elő.

A gondozás

Segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését, a jó testi komfort-érzetet. Elősegíti fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, egészséges életmódjának kialakításához. A helyes életritmus kialakítása a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. A gyermekek gondozásában a dajka segítségét vesszük igénybe, aki az ideje nagy részét a gyermekcsoportban tölti.

Vegyes csoportunkban a gondozással kapcsolatos szokásrendszer kialakításában nagy segítséget nyújtanak a „nagyok”, vagyis az idősebb korú gyerekek is. A tevőleges segítségen kívül (pl. öltözködésnél, terítésnél, pakolásnál, stb.) olyan követendő modellt nyújtanak fiatalabb társaiknak, melyet ők életkori sajátosságaikból fakadóan, természetes módon utánoznak. Ennek pozitív hatása kétirányú. Egyrészt a kisebbek fel akarnak nőni idősebb társaikhoz, ezért fejlődési ütemük felgyorsulhat, hamarabb önállósodnak. Másrészt a nagyobbak igyekeznek egyre pontosabban, gyorsabban elvégezni feladataikat, hogy segíthessenek a fiatalabbaknak. Ez természetesen akkor működik így, ha mi, felnőttek is jó példát mutatunk, és folyamatosan dicsérjük azokat a gyerekeket, akik gondoskodással veszik körül társaikat.

Az idősebbek modellt nyújthatnak:

- a tisztálkodási szokások kialakításában;
- az étkezési kultúra átadásában;
- a rendezett külső igényének megteremtésében;
- az őket körülvevő környezet igényes alakításában, rendben tartásában;
- a kulturált, udvarias viselkedés elsajátításában; stb.

A napirendben tágabb időkeretet biztosítunk valamennyi gondozási feladat elvégzésére, merta különböző korosztályok eltérő ütemben végzik el ugyanazt a feladatot. Figyelnünk kell arra is, hogy e tevékenységek elvégzésére megfelelő helyet biztosítsunk, kerülve a torlódást, hiszen a felesleges várakozás lökdösődést, nézeteltérést okozhat.

A gondozási feladatok megvalósítása közben azonban ügyelnünk kell a helyes arányokra, hogy ne terheljük túl a nagyobbakat, ne váljon terhessé számukra a kicsik segítése, és maradjon elég idejük saját feladataik elvégzésére. Másrésztől azt sem szabad megengednünk, hogy a kicsik kihasználják nagyobb társaikat.

Ebből az következik, hogy a segítségnyújtást is tanítani kell ahhoz, hogy a nagyok ne a kicsik helyett dolgozzanak, hanem velük együtt, hiszen csak így válhat mindkét fél előnyére.

Testi, lelki egészség védelme, edzés, betegségek megelőzése

A szabad levegőn tartózkodás növeli a gyermekek ellenálló képességét a betegségekkel szemben. Ezért minél több tevékenységet /ha az időjárás engedi / a szabadban végzünk. Az új kisgyermek óvodai közösségbe kerülésekor rákérdezzünk a gyermek esetlegesen fennálló betegségeire / pl: allergia, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség stb./ és megismerjük az ezekkel kapcsolatos tennivalókat.

A gyermekek testi épségének védelme és a baleset megelőzése érdekében az őket körülvevő tárgyi környezetet, eszközöket, használati tárgyakat folyamatosan ellenőrizzük, hogy megfelelnek-e az előírt használhatósági követelményeknek. Ha szükséges, javításukról, karbantartásukról gondoskodunk.

A gyermeket ön maga és társai testi épségének védelmére neveljük. Ennek ellenére előfordulhatnak gyermekbalesetek, melyek elkerülése érdekében a felnőtt folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek minden tevékenységét. A tűző napfény kártékony hatását kerüljük: nyári időszakban 10-15 óra között a gyermekek nem tartózkodnak napon.

Lelki egészség fejlesztése

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra. Mit tehetünk ennek érdekében?

- tartózkodunk a megszegyenítéstől / pl.: bepislálás /
- lehetőség szerint alvásidőben megteremtjük a nyugalmat, csendet
- nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben
- nem terheljük túl gyermekeinket
- meghallgatjuk a problémákat
- biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot
- igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat
- nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot

Egészséges környezetkultúra alakítása

Az egészséges életmódra nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a gyermekeket optimális környezettel vesszük körül. Fontos, hogy otthonosan érezzék magukat az óvoda helyiségeiben.

A csoportszoba nagy ablakai egész nap megfelelő világosságot biztosítanak, melyet az energiatakarékos lámpatestek egészítenek ki, emellett a berendezési tárgyak is komfortossá teszik az itt-tartózkodást. A székek, asztalok fából készültek és a gyermekek méreteihez igazodnak. A különböző tevékenységekhez több játszószőnyeg is van a földön, melyen ülve, fekvé játszó gyermek kényelmesen elhelyezkedhet, ill. a felfázástól sem kell tartani. Az öltözőben minden gyermek ruhája elkülöníthető, külön fogassal, kosárral, cipőtartóval. A mosdó, WC kedvező feltételeket teremt a gondozási feladatok ellátásához, a helyes egészségügyi szokások kialakításához.

Az udvaron az évszaktól függően sok időt töltenek, és változatosan tevékenykednek a gyermekek. Van egy kis veteményes kerti részünk, ahol az évszaknak megfelelő munkába lehet besegíteni, vannak mozgást fejlesztő nagyméretű eszközök, homokozó.

Az udvarunknak nagyon jó adottsága, hogy mentes az utca porától, zajától.

A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelv:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének, mivel modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára.

Szabad beszélgetések:

- A beszélgetést kezdeményezheti pedagógus, vagy gyermek is valamely aktuális élménye alapján.
- Alapelv az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.
- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás, szabad mozgás, jókedv stb. értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, áruházak levegője, utazás tömegközlekedési járművön, utcai porképződés, otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakás levegője, a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Ismeretek összefoglalása a dohányzás ártalmairól: kellemetlen a füstös levegőjű teremben tartózkodni, védekezés – szellőztetés, helyisége elkerülése, felnőtt megkérése a dohányzás mellőzésére.

Bántalmazás, erőszak megelőzése

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan élménytől meg kell védeni. Felhívjuk a szülők figyelmét a TV ilyen irányú káros hatására.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.

A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, beszélgetés.

Az óvoda gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajka munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét.

A

gyermekkel

- az óvodai nevelési év, valamint
- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb.
előtt ismertetni kell a következő védő-óvó
előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz az óvónői szobában található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében 4 évente szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Az óvodáskor végére elérendő szint

Önállóan mosakodnak, törölköznek, öltözködnek. Használják a WC-t. Vigyáznak a mosdó, WC rendjére. Tisztálkodási eszközeiket a helyére teszik. Fogat mosnak, a fogápoló eszközöket tisztán

tartják. Hajukat szükség szerint fésülik. Zsebkendőjüket használják. Cipőfűzőjüket megkötik. Segítenek fektetőik elrakásában, a foglalkoztató átrendezésében. Önállóan tevékenykednek, de segítik társaikat és a felnőtteket. Étkezés közben kulturáltan viselkednek, helyesen használják az evőeszközöket. Igénylik az asztal esztétikus megterítését. Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.

Az ajtókat csendesen nyitják és csukják. Gondosan letörlik cipőjüket. Észreveszik és megszüntetik környezetükben a rendetlenséget.

Kedvelik és igénylik a mozgásos játékokat.

Szívesen, örömmel tartózkodnak a szabadban.

Ügyelnek egymás testi épségére.

Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismerik. Kedvelik a zöldségeket, gyümölcsöket.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés

Az óvodás gyermek életkori sajátossága, hogy magatartását érzelmei vezérlik, személyiségében az érzelmek

dominálnak. *Célunk* : A gyermek érzelmi biztonság iránti igényének kielégítése. Érzelmi, indulati életének, frusztráció tűrő és tolerancia

képességének fejlesztése. A szociális érzékenység mellett areális én-tudat kialakulásának elősegítése.

Feladataink:

- Megismerjük a gyermek családi hátterének érzelmi beállítottságát.
- Otthonos, derűs, szeretetteljes óvodai légkört alakítunk ki.
- Támogatjuk a gyermek óvodán belüli érzelmi kapcsolatainak kialakulását, segítjük a gyermek - gyermek és a gyermek – felnőtt, óvodapedagógus, dajka kapcsolatok elmélyítését.
- Fejlesztjük a gyermek érzelmeinek felismerő képességét mesén, versen, bábozáson stb.keresztül.
- Olyan közös élményeken alapuló közös tevékenységeket szervezünk, amelyek személyiségük fejlődését segítik elő / pl: ünnepi készülődés, ajándék készítés egymásnak /.
- Lehetőséget biztosítunk az érzelmei kifejezésére, és erősítjük a pozitív érzelmeiket, de a negatívakat is kiélheti
- Olyan szociális érzékenységű gyermekeket nevelünk, akik képesek másokkal kapcsolatot felvenni, kooperálni és kommunikálni.
- A társas együttélés szabályait és az egyéni viselkedési normákat megalapozzuk
- A gyermek egyéni igényeit kellő empátiával fogadjuk.
- Egyértelművé tesszük számára, hogy mit-miért tartunk helyesnek, miért utasítjuk el, mi áll távol tőlünk.
- A viselkedési nehézségekkel, zavarokkal küzdő gyermek problémáit megértjük. Az óvodás gyermek én-központúsága fejlődési sajátosság, csak sok példa és gyakorlás következményeként lesz képes magán kívül másokkal is törődni. Az együttműködés csak bizonyos én-tudattal, én-képpel rendelkező gyermekkel alakítható ki. Az én-kép, én-tudat csak biztonságban, szeretetben élő gyermeknél alakul megfelelően. Ezért fontos a gyermek felé irányuló szeretet. Az óvónő – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus és az óvoda többi dolgozójának modell szerepe, kommunikációja, bánásmódja és viselkedése meghatározó. Mintakövetésre készítjük, visszajelzéseket adunk kapcsolataikról és tevékenységeikről. Az együttműködés közben gyakorolják az alá-, mellérendelt szerepeket. Alkalom van a reális én-kép kialakulására. Az együttműködés közben a gyermekek között előforduló konfliktusokba akkor avatkozunk be, ha sérelem vagy fizikai bántalmazás éri a gyermeket és ezt önmaga nem képes elhárítani. Ezzel segítjük a gyermek konfliktus megoldó és tűrő képességének alakulását.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermek neveléséhez speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe / pl: Nevelési Tanácsadó, pszichológus, logopédus stb./.

Különböző tevékenységekkel motiváljuk a gyermeket, hogy vegye észre a környezetében a jót, a szépet, tisztelje, becsülje azt.

Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően sokféle tevékenységben vesznek részt kedvük szerint. Az óvodai élet valamennyi területén rendszeresen ismétlődő

tevékenységekbe bekapcsolódnak.

Az ünnepek, ünnepélyek előkészítésében és a kellemes hangulatú lebonyolításban részt vesznek. Ajándékokat készítenek különböző alkalmakra egymásnak, felnőtteknek, és elsajátítják az átadás kedves módozatait. Tervezik a kellemes élményt ígérő eseményeket.

Egymást segítik a különböző tevékenységekben.

A csoport működéséhez szabályok szükségesek, melyeket közösen állítunk fel év elején.

Ezek: - egymás játékának tiszteletben tartása,

- a felnőttek, társak tisztelete,

- eszközök, tárgyak védelme,

- az elvárt és elfogadott magatartási szabályok megismerése és betartása,

- az agresszív viselkedés elítélése,

- egymás és a kisebbek segítése,

- udvariasság, kérem – köszönöm varázsszavak használata

A gyermekek értékelése e szabályok betartásának függvénye. Az értékelés fontos személyiség és közösségalkító tényező. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősítjük leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítjuk ki a pozitív motivációkat.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente 3 alkalommal a gyermekenként vezetett fejlődési füzetben. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermeki tevékenységek és produktumok vizsgálata.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt- megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazás nem alkalmazható.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, áttétel, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység megállítása. Elkülönítés (csoport területéről), étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható. Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

Az egyéni bánásmód biztosítja, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően váljanak a közösség tagjává. Tudatosítjuk, hogy a gyermekek közötti különbözőségek elfogadásának, tiszteletének nagy jelentősége van a másik gyermek szemszögéből.

Minden gyermekben megkeressük a pozitív tulajdonságot, azt emeljük ki. Figyelünk az átlagos gyermekekre is, hiszen ők azok, akik legjobban „elbújni” a közösségben.

Érzelmekben, önbizalmukban erősítjük őket.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint speciális felkészültségű szakemberek segítségét vesszük igénybe.

Vegyes csoportunkban a közösségi élet szabályai, hagyományai mellett az értékek is átöröklődnek évről évre, hiszen a régebbi óvodások már ezt közvetítik magatartásukkal. A csoportba járó gyerekek összetartozási élményét pozitívan befolyásolja, hogy a vegyes csoport szerkezete egy család felépítését mintázza. Az együtt tevékenykedés, a közös élmények hatására kialakul egy olyan együttműködés, amelyben mindenki megtalálja a személyiségének, temperamentumának, fejlettségi szintjének megfelelő helyet a csoportban. Eközben a kicsik is megtapasztalják, hogy nekik is tiszteletben kell tartani a nagyobbak olyan tevékenységét, melybe valamilyen oknál fogva nem kapcsolódhatnak be, de ez a szabály fordítottan is igaz, adódhat helyzet, ahol viszont a nagyoknak nincs keresnivalója. Természetesen a csoportban is naponta adódhatnak konfliktusok a gyerekek között, melyeket meg kell tanulniuk kulturáltan kezelni, nem agresszióval, durvasággal, hanem ésszerű megoldással.

Ha sikerül mindezeket elérni és megvalósítani, kialakulhat egy kis óvodai közösség, melynek jó vagy esetleg rossz működése elsősorban tőlünk, óvónőktől függ. Mert jönnek a csemeték különböző családi háttérrel, szokásokkal, és belőlük kell közösséget kovácsolnunk. Tőlünk, felnőttektől látják a mintát, a mi viselkedésünk, reakcióink közvetítik azokat az értékeket, melyeket fontosnak tartunk.

Ahhoz, hogy a csoport közösségként jól működjön, szükség van szabályokra és hagyományokra.

A szabály egyben korlát is, de nemcsak távol tart valamitől, hanem kapaszkodni is lehet bele. A szabályokat úgy kell kialakítanunk, hogy segítsék az együttműködést, és rugalmasan alkalmazkodjanak a csoportban lévő gyerekek és felnőttek igényeihez.

Vannak udvariassági szabályok, köszönünk, elkérünk, megkínálunk, megköszönünk, stb. – ezek ugyan formalitásnak tűnhetnek, de hisszük, hogy hozzátartoznak egymás tiszteletéhez. Ezen kívül vannak szabályok, melyek szükségesek a balesetmentes, nyugodt játékhoz, mozgáshoz. Pl.: otthagytott játék elrakása, normál hangerejű beszéd, stb.

A szabályok mellett a hagyományoknak is fontos szerepe van a csoport életében, mert segítik az összetartozás érzését. Ilyenek a különböző ünnepek megtartásának módja, a szülőkkel való közös programok.

A mi csoportunkban megünnepeljük a születésnapokat, és a különböző ünnepeket, melyek mindig nyíltak, a szülők által is látogathatók, és az a tapasztalatunk, hogy várják, igénylik ezeket a közös alkalmakat. Télapó, karácsony, farsangi felvonulás, anyák-napi köszöntés, pünkösdölő családi nap és óvodai búcsú – ezek a legfontosabb és legtöbb felkészülést igénylő tevékenységek. Minden ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be, alapos tervezés előzi meg. Az ünnepet szimbólumok, díszítések által tesszük hangulatosabbá, vidám, felszabadult együttlétre törekszünk és változatos tevékenységek segítségével igyekszünk érzelmileg közel hozni gyermekeinkhez.

Befogadás, beszoktatás

Az első találkozás az óvodával szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja az óvodához fűződő viszonyát. Különösen nagy figyelmet, türelmet igényelnek a közvetlenül a családból óvodába kerülő gyerekek. Lehetővé tesszük, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyerekek szüleikkel ellátogassanak az óvodába, megismerkedhessenek a szokásokkal, a jelükkel, az óvoda helyiségeivel. A beiratkozás után

a leendő szülőknek beszélgetést szervezünk az óvodai életre való felkészülés megkönnyítésére.

Az első szülői értekezlet pedig azt a célt szolgálja, hogy a szülők megismerjék az óvoda szokásait, a szabályait.

A befogadásnak, beszoktatásnak két formája lehetséges: - anyával együtt, fokozatosan, - anya nélküli fokozatos beszoktatás.

A szülő maga döntheti el, melyik formát választja, de természetesen, ha igényli, tanácsunkkal segítjük őket.

Az új gyerekek behozhatják a kedvenc játékukat, tárgyukat az óvodába. Megbeszéljük a szülőkkel, hogy fokozatosan hosszabbítsuk az óvodában töltött időt, így az első napokban csak délig legyenek a kisgyerekek. Pár nap után aztán már itt is alszanak. A délutáni pihenő alatt különös gyengédséggel kell foglalkoznunk velük, ha igényli, otthoni játékával alhat, stb.

Az óvónő-szülő közti kapcsolat bizalmi viszony, amelynek tétje a gyermek harmonikus együttnevelése. Csak akkor várhatjuk el a szülőktől, hogy nyitottak legyenek irányunkban és vegyék komolyan, amit mondunk, ha mi is nyitottak vagyunk, és komolyan vesszük, amit ők mondanak.. bár az esetek többségében mi vagyunk a képzetebbek a pedagógia, pszichológia területén, mégse éreztessük ezt, hiszen a gyermek az övé, a döntés az övé, mi csak tanácsot adhatunk, amit jó esetben elfogad. Ha kapcsolatunk stabil, a kölcsönös elfogadáson alapul, akkor nagyobb az esélye mindennek.

A fejlődés főbb jellemzői :

- Észreveszik a gyermekek, hogy kinek miben van szüksége segítségre.
- Számba veszik a csoport tagjait, érdeklődnek a hiányzók iránt,
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és társaik közlését, kérdését.
 - Konfliktusos helyzeteket önállóan igyekeznek rendezni.
 - A felnőttekkel – óvoda dolgozóival – tiszteletteljesen viselkednek, vigyáznak munkájuk eredményeire.
- A felnőttek kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Ébrednek bennük a közösségi tudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Érdeklődni öket a másik gyermek mondanivalója, tevékenysége, munkája.
- Egy-egy társuk iránt kitüntetett, baráti rokonszenvet mutatnak.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.
- Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszédét (különbségességét).
- Elfogadják az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat.
- Felelősséget éreznek a vállalt feladatokért.
- Részt vesznek közös rendezvényeken.

3.3. Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció különbözőformáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.

Az anyanyelvi nevelés általános feladatai:

- A gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség fejlesztése. Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire, érdeklődésére, kíváncsiságára építve változatos tevékenységeket szervezve további élmény- és tapasztalatszerzés az őt körülvevő környezetről.
- A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

Az értelmi nevelés, fejlesztés célja

A gyermek sokoldalú érzékszervi tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése és folyamatos, célirányos bővítése.

A szerzett ismeretek között egyszerű összefüggéseket tudjon felfedezni.

Az értelmi nevelés, fejlesztés feladatai

Olyan biztonságérzetet nyújtó óvodai környezet biztosítása, ahova a gyermek örömmel, bizalommal jár. A rá ható ingerekre (tapasztalati alkalmak) csak ekkor reagál. A gyermek kognitív képességeinek fejlesztése.

Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával. A személyes példa, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű.

Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával igyekszünk elérni, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszéljenek, kérdezzenek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.

A kommunikációs képességeiben lassan fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédiai, pszichológiai szakemberhez irányítjuk.

A fejlődés főbb jellemzői :

- A sokoldalú érzékszervi tapasztalatok szerzése során erősen fejlődik a gyermek megfigyelőképessége. Eljut oda, hogy nem csapong tárgyról-tárgyra, hanem szándékosan kutató, elemző, vizsgáló.
- Szándékos emlékezetbe vésésre és felidézésre képes. Ezt befolyásolja akarata és alakuló feladattudata. Emlékezete azonban még nem megbízható, mert időnként a képzelete erőteljesebben felszínre kerül.
- Képzelete sokat változik az óvodáskor végére, eljut oda, hogy képes különbséget tenni a valóság és a képzelet világa, valamint az álom között is. A játék, mese és a vizuális tevékenységek nagy hatással vannak a gyermek alkotó képzeletének alakulására.
- A gyermek állandó megismerési törekvése hatással van gondolkodásának fejlődésére -pl: ok-okozati összefüggések felismerésének képessége. A játéktevékenységek során kifejtett aktivitás befolyásolja a gondolkodás fejlődését. Nagy szerepet játszik ebben a gyermek beszédképessége, mivel a fogalmi gondolkodás a fejlettebb beszédképességű gyermeknél alakul ki hamarabb.
- Amennyiben a gyermek érzékszervi tapasztalatait ismeretökké rendezi, akkor eljut oda, hogy az óvodáskor végére logikailag helyes ítéleteket képes alkotni és egyszerű viszonylatokban helyes következtetéseket tud levonni. Vannak elemi ismeretei az őt körülvevő világról, felismer összefüggéseket, probléma helyzetben törekszik a megoldás keresésére. Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni, képről mondatokban beszélni. Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát. Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését.

Feladatunk, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk az önálló megfigyelések végzésére. Megfigyeléseik alapján különböző összefüggéseket önálló felismerés alapján tehessenek. Minél több alkalommal mondassák el a gyermekek egyéni élményeiket, tapasztalataikat.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Intézményünkben 2 fő óvodapedagógus és egy fő szakképzett dajka látja el a feladatát.

Tárgyi feltételek

Az óvodánk tárgyi felszereltsége nagyon jónak mondható, rendelkezünk a pedagógiai program megvalósításához szükséges feltételekkel. Az épület, az udvar, a berendezések a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják, megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését, mozgás- és játékgigényük kielégítését.

A megfelelő munkakörnyezet biztosított az óvodai munkatársaknak, illetőleg a szülők fogadására is megfelelő helyiségekkel rendelkezünk.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet megszervezésének fontos feladatai:

- Megfelelő napirend, hetirend kialakítása, mely a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–25 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- napirend, hetirend rugalmassága, igazodva a különböző tevékenységekhez, a gyermek egyéni szükségleteihez, helyi szokásokhoz, igényekhez;
- rendszeresség, ismétlődés, mely érzelmi biztonságot ad;
- mindezek mellett a játék kitüntetett szerepét szem előtt tartva,
- gondozási feladatok kiemelt jelentősége, önállóságuk fejlődésének elősegítése.
- Az óvodai nevelés tervezésének, valamint a gyermekek megismerésének, fejlesztésének, a gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentálása

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését.

Ennek alapfeltétele a családdal való szoros kapcsolat, mely a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig többféle lehetőséget rejt magában.

A tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe (papírgyűjtés, a háztartásban felesleges csomagolóanyagok gyűjtése óvodai felhasználásra, családi nap, ünneplések, stb.)

Az óvoda kapcsolatot tart fenn azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet alatt (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi szolgálat) és az óvodai élet után (Petőfi Sándor ált. Iskola Zalaszentbalázs)) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1. Játék

Célunk:

- a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével.
- a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a testileg-lelkileg egészséges

személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet.

- a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával

A játék általános jellemzői :

A játék a gyermek elemi pszichikus szükségleteire épülő tevékenység, örömszerző forrás. Élmény, mely közben tapasztalatokat szerez a környező világról. Általa ismeretei bővülnek. Olyan komplex tevékenység, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában, céljai eléréséhez. A játék a valóságot tükrözi. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Kiéli szorongásait és újraéli kellemes élményeit. A játék a gyermek személyiségének tükrözője, minden, ami a gyermek számára jelentős, megjelenik benne.

A gyermek legfőbb tevékenysége, ezért a fejlesztés leghatékonyabbeszköze is egyben. Játék közben fejlődnek készségei, képességei, különösen beszéd és kommunikációs készsége, fantáziája, mozgáskészsége, érzelmei, értelmi és szociális (szokásalakító) funkciói.

A képességek többségükben saját útjukon fejlődnek, de a játékban születnek, induláskor sokáig a játékban erősödnek, és csak lassan önállósulnak. A játék a legjobb diagnosztikai eszköz, mind pedagógiai, mind pszichológiai értelemben.

Jelzi a mindenkori érettség szintjét. Megfigyeléskor szinte mindent megtudunk a gyermekről. A kisgyermeket a játékra belső feszültség készíteti, amely elsődlegesen fiziológiai-pszichikai éréseéből fakad. Szükséglet tehát, melynek lehetőleg zavartalanul minden nap ki kell elégülnie. A játék témája és tartalma a gyermek valóságról szerzett tapasztalataitól, ismereteitől függ.

Mi, óvodapedagógusok ismerjük azokat a lehetőségeket, melyeket helyi környezetünk adottságai biztosítani tudnak. Arra törekszünk, hogy a tapasztalatszerzési alkalmak cselekvéshez kapcsolódjanak, és pozitív érzelmet váltsanak ki a gyerekekből. A közösen átélt tapasztalatszerzési lehetőségekből minden gyermek játékában más élmény tükröződik vissza, korábbi élményei, tapasztalatai is befolyásolják. Ezért fontos megismerni az óvodán kívül szerzett tapasztalatait is, mert ezek jelentkeznek óvodai játékában.

A játékban a gyermekek negatív tapasztalatai és érzelmei is jelen vannak. Lehetővé kell tennünk, hogy ezeket játékában levezesse, miközben mi, felnőttek biztonságérzetet nyújtunk számára.

Élményszerzési lehetőségek környezetünkben :

- rendszeres séták a falu utcáján, melynek során a virágzó kiskertektől a falusi állatokig sok mindent láthatnak, tapasztalhatnak a gyerekek, ill. a helyi termelőszövetkezet által művelt területeken az aktuális mezőgazdasági munkákat, és az azokat végző erőgépeket is mindig kitüntető figyelem övezi.

- Az évszakhoz kötődő falusi munkák: a szüret, kukoricaszedés, dióverés, almaszedés, ill. kerti ültetések, vetések, stb. melyekben minden kisgyermek részt vesz otthon, s ezek egy részét az óvodában is kipróbálva sokféle játék témájaként szolgál.

- a közeli városba kirándulások alkalmával pedig a városi közlekedéssel, a különféle jelzésekkel ismerkedhetnek, ezen túl pedig sokféle olyan járművet láthatnak, amit a lakhelyükön nem.

A gyermeki tevékenységek

A gyermekek az óvodába lépéstől folyamatosan játszanak. A játékhoz megfelelő helyre éskülönböző anyagokra, játékszerekre van szükség.

A különböző tevékenységek részére elkülönített sarkokat, kuckókat alakítottunk ki, több játszószőnyeget helyeztünk el a kisebb-nagyobb játszócsoportok számára. A helyet és teret önállóan alakíthatják, székekkel, paravánnal, nagyobb kockákkal leválaszthatják.

A játékeszközök közül a vegyes csoport minden korosztálya találhat magának kedvére valót, akülönböző anyagú, nagyságú építőkockáktól a babaszobai, konyhai játékokig, a kirakóktól a társas játékokig sokféle között lehet választani. A játékok nyitott polcos rendszerben állandóan rendelkezésre állnak. Az ábrázoló tevékenységhez szükséges különféle eszközök is naponta „használatban vannak”. (zsírkréták, ceruzák, ecsetek, festékek, ollók, formalyukasztók, ragasztók) Az eszközök cseréje folyamatos, a balesetek elkerüléseérdekében figyelünk az épségükre.

Játékfajták

- **A gyakorló játékban**, mely általában a 3-4 évesek tevékenysége, mozgást, cselekvést ismételgetnek a gyermekek, közben ismerkednek az eszközök, anyagok, tárgyak tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyaikkal, a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó örömet élik át. Nagyon fontos, hogy a gyakorlójátékhoz megfelelő mozgásteret, időt és eszközt biztosítsunk. Az óvónőnek fel kell figyelnie arra, ha egy gyermek huzamosabb ideig agyagkorlójáték szintjén marad.

- **Szerepjáték**, amelynek a gyermekek én-képének, erkölcsi szokásainak kibontakoztatásában van fontos szerepe. Nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A szerepjáték a tapasztalatokat, átélt élményeket, elképzelt vágyakat tükrözi, feltételezi az önállóságot, kezdeményezőkézséget.

Vállalt szerepeken keresztül a gyermekek megjelenítik a valóság számukra lényeges elemeit, miközben alakulnak a közöttük lévő társas kapcsolatok (együttműködés, alá-fölérendeltség, viselkedési formák).

Játék során fejlődik akaratuk, önállóságuk, beszédkészségük, gondolkodásuk stb. A szerepjáték kiváló lehetőség a gyermekek megismerésére, személyiségfejlesztésére. Játékuk tartalmát színesítik, gazdagítják, motiválják az irodalmi élmények (magyar népmesék), melyek lehetőséget biztosítanak dramatizálásra, bábozásra is. A báb mögé bújva a félénkebb gyermekek is szívesen szólalnak meg.

A szerepjátékban számos eszközre van szükségük a gyermeknek, ezeket sok esetben az óvónővel közösen, a nagycsoportosok esetleg önállóan barkácsolják össze. Minden csoportban gondoskodunk jelmezokról, kellékekről, eszközökről. Sokféle anyagot gyűjtünk, lehetővé tesszük ezek felhasználását a gyerekek ötletei, fantáziája szerint.

- **A konstruáló játék**, melyben a legkorábban képesek az együtt játszásra, együttműködésre a különböző korosztályú gyerekek, mivel az eltérő fejlettségű alkotások (egyszerűbb, bonyolultabb) közös egészé alakulhatnak. Ez a fajta közös alkotás jó hatással van a kisebbek kreativitására, hiszen ha a fantáziájuk előrébb jár, mint a kézügyességük, akkor számíthatnak a nagyobbak tevételes segítségnyújtására. Mindez pozitívan hat a közösség formálódására is.

- **A szabályjáték**, melybe tartoznak a különböző társasjátékok, kártyajátékok, ill. a mozgásos szabályjátékok. A vegyes életkorból adódóan a nagyobbak szívesen tanítgatják a kisebbeket az általuk már ismert szabályokra, de közösen is kialakíthatnak új szabályokat egy-egy játékban. A szabályjátékokat, versenyjátékokat kezdetben az óvónő, később saját maguk kezdeményezésére játsszák, a szabályokat betartják.

5-6-7 éves korban megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóak a játékok megtervezésében, a szerepek kiválasztásában, az eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.

Feladataink a szabadjátékban

- A folyamatos, önfeledt, szabad játék feltételeinek megteremtése
- szükség és igény szerinti együttjátás, támogatás, ösztönző magatartás, indirekt reakciók:ötletadás, eszközbiztosítás, kérésre szerepvállalás, metakommunikációs eszközök alkalmazása(Pozitív visszajelzések: játék közben elsősorban metakommunikációval jelezhető a látom, értem, fontos nekem, örülök, hogy jól érzitek magatokat, játék után esetleg az ötletek befogadására, közös eszközkészítésre, játékokkal való bánásmódra, rendrakásra vonatkozóan szóbeli értékelés is elhangozhat).
- A konfliktusok önálló megoldására törekedve nyújtunk segítséget a megoldásban.
- Csak a szükséges esetekben avatkozunk be, például a veszélyessé váló agresszív játékba.
- A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása.
- A megfelelő csoportlégtér biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel.
- A játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülőkkel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése (épületen belüli és udvari játék folyamatosan fejlesztett szabályai – ezekre utaló jelzések) különös tekintettel a konfliktus helyzetek megoldására.
- Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek kiaknázása
- A szülői szemléletformálás feladatai: a beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvoda.

A fejlődés főbb jellemzői

- A gyermekek képesek elmélyülten, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Szívesen kezdeményeznek és kapcsolódnak be különböző játékokba.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által hangsúlyozott

viselkedési szabályok.

- Játékeszközökre vigyáznak

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játék tevékenység területén:

- A csoport elfogadott „etikai kódexének” nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktuskezelés, az asszertív (tud nemet mondani, saját érdekeit képviselni, mások agresszióját, például a csúfolódást, verekedést megfelelően kezelni) kommunikációs stílus nyelvi formáinak gazdagítása.
- A gyermeki kommunikáció fejlettsége és a társas kapcsolatok, pozíciók közötti összefüggések megfigyelése a játékban. A vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése, a gátlásos gyermek oldása pl. ölbeli játékokkal.
- A beszédkedv, a közlésvágy motiválása.
- Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársként nyelvi kifejezésminták adása.
- A HH, HHH gyermekekre fordított kettős figyelem, a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.
- Hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabad játék fontosságáról

5.2. Verselés, mesélés

A gyermek képzelete, gondolkodása, szimbólum képzése, esztétikai érzéke, alkotó képzelete, szókinccse, szépirodalmi ízlése az irodalmi hatásokon keresztül alakul, formálódik. A gyermeknek nincs kialakult ízlése. Bármit kínálunk neki, azt elfogadja. Ezért fontos, hogy olyan meséket, verseket válasszunk, amivel értéket közvetítünk. A választásnál az esztétikai szempontokat és az értékrendet kell figyelembe venni, ami az ízlés általános fejlesztésszempontjából a legmegfelelőbb. A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből is válogathatunk.

A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését (mágikus világkép).

A gyermek tudja, hogy mi a mese, mi a valóság, mégis hisz benne, megbékíti félelmeit, oldja szorongásait, erősíti önbizalmát.

Célunk:

A gyermek ismerje és szeresse a múlt, jelen népi és irodalmi alkotásait, a számára érthető szellemi termékeket. Segítsük megőrizni a magyar népmesei, mondóka, irodalom és a világirodalom alkotásait.

A hagyományok szeretetére, ismeretére, megőrzésére nevelés.

Feladataink:

- Az irodalmi anyag választásánál figyelembe kell venni a különböző korosztályok sajátosságait.

- Rendelkeznünk kell mese, vers repertoárral, melyet érzelmileg átélten képesek vagyunk előadni, és egy adott pillanatban a hangulatnak megfelelően elő tudunk hívni. Az irodalmi nevelés akkor éri el fejlesztő hatását, ha a gyermek befogadóból maga is előadóvá válik, s az élmény, a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejező készségében fejlődik
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással és/vagy mozgással való kombinálása az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Például: meseillusztráció készítés kedvenc meséhez, mese eljátszása.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennapossága az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

A **3-4 éves gyermekeket** főleg ölbeli játékkal, népi mondókákkal, egyszerű, rövid versekkel ismertetjük meg. Ezeket egyénileg, gyakran ismételjük. Olyan meséket választunk, melyek cselekménye egyszerű, ritmikus ismétlések jellemzik. Rövid jeleneteket bábokkal is bemutatjuk. A gyermekek számára megteremtjük a napi bábozás és dramatizálás lehetőségét.

A nagyobbak meséi már többszereplős állatmesék, népmesék, tündérmesék. A népi mondókák, csúfolók, halandzsá szövegű kiolvasók alkotják még az irodalom anyagát. A versek közül megjelennek a humoros versek, a klasszikusok, a mai magyar költők versei.

A **4-5 éves korú gyermekek** már várják és igénylik a mesét, kialakul a mese, vers szeretete. Az **5-6-7 éveseknek** folytatásos meséket, elbeszéléseket is elmondunk. A kiválasztott versek évszakhoz, néphagyományokhoz, aktualitásokhoz kapcsolódnak. Megismerkedünk közmondásokkal, találós kérdésekkel. A mesék és versek bemutatásának száma a gyermekek életkorához igazodik.

Az irodalmi alkotások előadásának főbb szabálya a beszéd zenei elemeinek érvényesítése. Legtöbbször könyv nélkül mesélünk, ezzel is megteremtve a személyességet, az élő emberi kapcsolatot. A nyugodt légkör érdekében szabályt állítunk fel a játszó gyermekek részére.

Bábozás: Esztétikai élményből fakadó tevékenység, melynek fő forrása a mese, vers és a valóság. A bábozás kiválasztása feleljen meg a gyermek által kedvelt mesék figuráinak, kapcsolódjon élményekhez.

Évente 1-2 alkalommal bábszínházi előadásra is alkalom adódik itt helyben, utazó együttesek előadásában.

A gyermek tevékenységei:

- Örömmel hallgatnak verset, mesét, báboznak.
- Gyakran lapozgatnak képes, mesés, verses könyveket, kéri a felnőttet, hogy meséljen belőle.
- Mondogatnak otthonról hozott mondókákat, verseket, rövid meséket.
- Játék közben gyakran mondogatnak ringatókat, altatókat. Megjelenítik kedvenc mesehőseiket. Közreműködnek a mesemondás feltételeinek megteremtésében.

A fejlődés jellemzői:

Szívesen mondogatnak verseket, mondókákat, hallgatnak mesét.

A gyermekek már játékukba is beleszövik az odaillő mondókákat, rigmusokat, párbeszégeket. Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. Figyelmesen,

csendben hallgatják a mesét, viselkedésükön és tekintetükön is látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei. A folytatásos mesék szálait össze tudják kötni. A kedvenc mesehősök cselekedeteit meg tudják eleveníteni játékaikban. Az ismert mesei motívumok bábozása, rajzolása kedvelt szórakozásuk. A meséskönyvek képeit önállóan, hosszan nézegetik. Kérlik a felnőttet, hogy meséljen róla. Ismerik az óvoda könyvespolcát, eligazodnak a könyvek között és vigyáznak rájuk.

Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezik ki magukat, beszédük tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

Tudnak rövid történeteket, szöveget visszamondani.

Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra gondolataik érthető kifejezését.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a verselés, mesélés területén:

- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókinccs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések,

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

Zeneértő és zenét kedvelő gyermekek nevelése Forrai Katalin módszere alapján. A zene legyen jelen óvodai életünk mindennapjaiban, és juttassuk esztétikai élményhez a gyermekeket.

Feladataink:

- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei képességek és készségek kialakítása. (Képességek: ritmikai, dallami elemek iránti fogékonyság. Készségek: éneklő és mozgás készségek, szép éneklésre szoktatás, zene megszerettetése, zenei ízlés formálása, érzelmi gazdagság kialakítása.)
- Zenei anyanyelv kialakítása
- A társas együttlét örömeinek kialakítása.
- A gyermekek megismertetése a különféle, óvodában is használható ritmus-hangszerekkel, s ezek használata a ritmusérzék fejlesztése érdekében.

A felhasználásra ajánlott zenei anyag :

Többségében a magyar népdalok, dalos játékok, mondókák köréből választunk, Az óvodában a gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ezt a zenei nevelés tervezésénél is szem előtt kell tartanunk. Több olyan dalt kell választanunk tehát, amely a mozgáshoz, játék helyzethez kapcsolódik, valamint az évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódó dalokat.

Évente 1-2 alkalommal az óvodás korosztály dal anyagához kötődő koncertek meghallgatására is sor kerülhet, meghívott együttesek, vagy egyéni előadók tolmácsolásában.

Az énekes gyermekjátékok mindennapi alkalmazásának lehetőségei:

Az éneklés, zene a nap minden órájában jelen kell, hogy legyen az óvodában. Sok nehézségen átsegíti az óvónőt és a gyermekeket pl: beszoktatásnál a zaklatott gyermek megnyugszik halk ének, vagy mondóka hatására az óvónő ölében üldögélve.

A közös éneklés segíti a gátlások feloldását, erősíti az együvé tartozás érzését, miközben fejlődik zenei emlékezetük, képzeletük. A zenére történő mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését.

Képeskönyv nézegetése közben, babaöltöztetésnél lehet verselni, énekelgetni. Az építést, rajzolást, gyurmázást is kísérhetik tanult dalos játékokkal a teremben vagy az udvaron. Az ünnepeinkre készülődve sok szép, kedves dallal ismerkednek meg a gyermekek. A komplexitás elvét követjük, ezért a tanulás minden területén helye van a dalnak, mondókanak, énekes játéknak.

Sokféle ritmushangszerünk van – készen vásárolt, ill. általunk készített – ezeket rendszeresen használva motiváltabbá tehetjük őket a zenei anyag elsajátításában.

A gyermekek tevékenységei:

- Játék és egyéb tevékenység közben, saját szórakoztatásukra dúdolgatnak, énekelnek, ösztönös ritmikus mozdulatokat végeznek.
- Dalokat énekelnek állatokról, növényekről és a környező világról. Körjátékokat játszanak.
- Ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő dalokat, táncokat játszanak el.
- Megismerkednek különböző hangszerekkel (ritmus botok, triangulum, gyermek cintányér, dob stb.), használják ezeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

Népi játékok és igényesen válogatott alkotások felhasználásával fejlesztjük a ritmust, éneklést, hallást, mozgást.

Jó példát mutatunk a gyermekeknek a tiszta, szép énekléssel és szövegkiejtéssel.

Ügyelünk arra, hogy a dalanyag a gyermekek értelmi és fizikai adottságainak megfelelő, kis hangterjedelmű legyen.

Az egyenletes lüktetés megéreztetését kiscsoportos korban elkezdjük egyszerű, utánzó mozdulatok folyamatos ismételtetésével.

Egyenletes és ritmus összekapcsolása, megismertetve a gyerekeket néhány egyszerű ritmushangszer használatával.

Gyors-lassú tempó érzékeltetése és kifejezése.

Hallás fejlesztés: Magas és mély hang, halk és hangos közti különbség felismerése és kifejezése.

Hangszín felismerés: a környezete tárgyainak, zörejeinek ismerése.

Dallam felismerés (dúdolásról, hangszerről). Dallambújtatás

Harmonikus mozgás, gyermektánc fejlesztése

Térformák alakítása. Egyszerű tánc mozdulatok elsajátítása (pl: forgás, guggolás, taps,

sarokkoppantás, egy lépéses csárdás).

Átbújás, szűkülő-bővülő kör, sorgyarapodó, páros játékok,

A zenei nevelés szorosan kapcsolódik az ünnepeinkhez, a jeles napokhoz is.

A várható fejlődés főbb jellemzői :

A mondókákat, a hat hang terjedelmű játék és alkalmi dalokat képesek tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni. A tempójuk a természetes járásnak megfelelő. Egyszerű dallam motívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is. Ismert dalt hallás alapján, szöveg nélkül is énekelnek dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal. Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget, képesek egyedül is elkezdni magasabban, mélyebben a dalokat.

Felelgetős játékokat két csoportban, az óvónő segítségével is képesek énekelni. Ismerik a halk, hangos közti különbséget. Felismerik a dalt dúdolásról, hangszerről. Érzékenyek a természet hangjaira és környezetük zörejeire, ezek finom eltéréseit meg tudják különböztetni egymástól.

Ismernek néhány hangszert, ezeknek hangját hallás útján is felismerik. Képesek a dalok, mondókák ritmusát érzékeltetni.

Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozdulatokat esztétikusan megformálják. Térformákat alakítanak, az egyszerűbbeket már az óvónő segítségével is (pl: kör, csigavonal, hullámvonal, lánc). Ütőhangszereket használnak, képesek hangszerekkel kíséni a csoport énekét.

Az ének zene, énekes játék hatása a gyermek nyelvi-kommunikációs fejlődésére

Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincs bővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is a gyermeki személyiségfejlesztés fontos eszköze, az esztétikai nevelés egyik lényeges területe. Ezek a tevékenységek az önkifejezés módjai, lehetőséget adnak óvodásainknak arra, hogy gondolataikat, érzelmeiket, problémáikat kifejezzék, feldolgozzák.

Célunk:

A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelő képi-plasztikai kifejező képesség birtokába juttatni. Kialakítani az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

A közvetlen környezet spontán vizuális ingereit folyamatosan felhasználjuk, ezért esztétikus, funkciójuknak megfelelő, egymással harmonizáló tárgyakkal vesszük körül a gyermekeket.

Feladataink:

- Ismerkedjenek meg a gyermekek az ábrázolás eszközeivel, gyakorolják helyes használatukat. Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.
- Ismerkedjenek meg a különböző anyagok, különösen a természetes anyagok, termények tulajdonságaival, felhasználási módjával.
- Gyűjtsenek olyan tapasztalatokat, melyek egyéni alkotásra készítetik őket, ezáltal fejlődik kreativitásuk.
- Fejlődjön téri, formai és színeképzetük, alakuljon esztétikai érzékük, ábrázolásmódjuk.
- A természet színeire, formáira csodálkozzanak rá, gyönyörködjenek benne.
- Teremtsünk alkalmat a közös alkotás élményének átélésére.

A gyermek tevékenységei:

Egész évben, minden nap biztosítjuk az ábrázolás különböző formáihoz az eszközöket. Ezek meghatározott és hozzáférhető helyen vannak a gyermekek számára. A technikákat megismerésük után akkor gyakorolja be a gyermek, amikor indítást érez rá. Az udvari lehetőségeket is kihasználjuk, pl: homokrajzok, járdára, vizes földre rajzolás, nyomok a frissen esett hóban. Folyamatosan lehetővé tesszük, hogy egymás munkáit is megismerjék, megbeszéljék. Rakosgatás, rendrakás közben tapintással ismereteket szereznek. Papírmunkákat végeznek: gyúrnek, tépnek, vágnek, hajtogatnak, ragasztanak. Konstruálnak kész elemekkel, rajzolnak különböző eszközökkel. Képeket vágnek, válogatnak. Séták alkalmával különféle megmunkálható anyagokat, terméseket gyűjtenek, ismerkednek tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal.

Az ábrázoló tevékenységnél szem előtt tartjuk, hogy maga a tevékenység és az átélés öröme a fontos.

A vegyes csoportunkban együtt tevékenykedik a kicsi a naggyal, az ügyes az ügyetlenebbel, az ábrázolni szerető és a nem szerető gyermek. Természetes mintát kapnak egymástól, így a kisebbek is eltanulnak bizonyos sémákat, amit aztán később tovább fejleszthetnek.

A nagyobb gyermek is fejlődik az által, ha kisebb társára figyel, hiszen sokszor könnyebb megcsinálni valamit, mint elmagyarázni.

Ahhoz, hogy a gyerekek nyugodtan alkothassanak, ábrázolhassanak, szükség van bizonyos szabályok felállítására, melyeket következetesen be kell tartatni. Ha a csoportra a segítőkészség, a bizalom, az egymás felé fordulás a jellemző, akkor az ügyetlenkedésért, az esetleges tévesztésért sem jár csúfolódás, kirekesztés. Természetesen a mintát itt is mi, felnőttek adjuk, s ha felvállaljuk, hogy mi sem vagyunk tévedhetetlenek, akkor csoportunkra is ez lesz a jellemző.

A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért legyen, kezelje a felnőtt értéként.

Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségben és mennyiségben anyag és eszköz aváltozatos tevékenységekhez.

Javasolt technikák:

- zsírkréta, színes ceruza, aszfaltkréta rajzok, asztalon, földön készítve
- festések ecsettel, ujjecsettel, ujjal, tenyérrel
- gyurmázási technikák, különféle formák készítése
- nyomatok dúccal (krumpli, dugó, termés, stb.)
- előhívó, satírozójáték: falevelek, stb.
- tépések, majd vágások
- képkészítés ragasztással
- formakiszúrók használata
- hajtogatások, egyszerűbb origami formákkal

A fejlődés főbb jellemzői :

Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázolnak.

Formaábrázolásuk változatos, alkalmazzák a főbb jegyeket, jellemző formákat . Helyes ceruzafogás és eszközhasználat jellemzi a tevékenységüket.

Emberábrázolásukban megjelennek a részletek pl: haj, ruha és mozgások is. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket. Képesek észrevenni a környezetük, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát. A munkák értékelése során véleményt mondanak.

Mintázásnál saját formai elképzeléseikre, megfigyeléseikre támaszkodnak. Tudnak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.

Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajzolás festés, mintázás, kézi munka tevékenységben

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshozszükséges eszközök, anyagok megnevezése, stb.

5.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodába kerülő egészséges gyermek szeret mozogni. Idegrendszerében az ingerületi folyamatok túlsúlyban vannak, ennek következménye a kisgyermek nagyfokú mozgásigénye. Motorikus tevékenységei során sokat izeg-mozog, játszik, jár, fut, mászik, és ezek a mozgások fejlesztik csont és izomrendszer működésének összerendezettségét. A mozgásfejlesztés jóval többet jelent az úgynevezett testnevelésnél: a gyermeki személyiség alakulásának is igen fontos eszköze.

A mozgásfejlesztés célja:

A természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgás megszerettetése, az egyéni mozgásigény kielégítése és a mozgáskultúra fejlesztése. A testi képességek (fizikai erőnlét) és testkultúra fejlesztése, a személyiség sokoldalú formálása.

A mozgásfejlesztés feladatai :

- A gyermek mozgástapasztatására és játékos kedvére való építés a fejlesztés során. A testnevelés anyagában a mozgáskombinációk gyakorlása mellett új tapasztalatok szerzése.
- Testséma fejlesztése: testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása a testfogalom kialakítása, kezesség dominanciájának erősítése.
- Motoros képességek fejlesztése /a test általános erőnlétének, állóképességének növelése, mozgásgyorsaság és reakciógyorsaság fejlesztése, egyensúlyérzék, mozgékonyaság, hajlékonyság fejlesztése/.
- Mozgásműveltség kialakítása, mozgásos cselekvések szép kivitelezése. A sikeres mozgásos feladatok eredményeként a személyiség bizonyos jegyei erősödnek: önértékelés, önbizalom, bátorság, fegyelmezettség, kitartás, egymás segítése, együttműködés, problémamegoldó képesség.

Az óvodában a mozgás fejlesztésének a lehetőségei:

- A gyermek kötetlen, de az eszközök és környezete által motivált, szabadon választott mozgástevékenysége (csoportszobában, udvaron). A természetes mozgásának fejlesztése (járás, futás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás) kötetlen formában.
- A mindennapi testnevelést (gimnasztikai gyakorlatból és sok mozgásos játékból épül fel), szabadon végezzük. Ismert gyakorlatokból tevődik össze, hozzájárul a gyermek szervezete ellenálló képességének fokozásához. Megalapozzuk azt a szokást, hogy a gyermek minden nap kívánja a tornázást.
- A heti 1 kötelező testnevelés, amely a 2o'-4o'-ig tart és a gyermekek egyéni tempójukkal, folyamatos szervezéssel gyakorolják a fejlesztő mozgásokat.
- Kiemelt feladat az úgynevezett nagymozgások fejlesztése. Egyensúly érzéküket fejleszti a sávokban való járás, futás, emelt felületen való járkálás. A nagymozgások végzése közben érzékelik a tér kiterjedését, tapasztalatokat szereznek a különböző irányba történő elmozdulásokról. Megnevezik a testrészeiket.
- A 4-5 éveseknél kiemelt feladat a testséma fejlesztés. A nagymozgások kibővülnek ugrásokkal, szem-kéz, szem-láb koordinációt igénylő gyakorlatokkal. Eszköz segítségével azonosítani tudják a jobb és a baloldalukat.
- 5-6-7-évesek nagymozgása egyre koordináltabb, pontosabb. A finom apró mozgások végzése segíti ezeket. A testrészeken megtanult irányokat vetítik ki a tér tárgyra, irányaira.
- A mozgást Dr.Tótszöllősy Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában c. könyv anyagából végezzük

Vegyes csoportunkban sokat mozgunk együtt a gyerekekkel, egyrészt, hogy mintát adjunk, másrészt a gyerekekre is pozitívan hat, ha mi is velük tornászunk. Nem szabad megelégednünk a folyamatos értékelésről sem, mert a gyerekek így kapnak visszajelzést a gyakorlatok kivitelezéséről. Értékelhetünk pozitív minta kiemelésével is.

Az ütemezésnél meg kell találnunk az arany középutat, hogy a kicsik számára ne legyen túl sok, a nagyoknak ne legyen túl kevés.

Elég gyakran tornázunk zenére, ezzel is fejlesztve a mozgás esztétikáját.

Rendszeresen végzünk játékos lábtornát, lábboltozat-erősítő gyakorlatokat, melyhez néhány speciális tornaszerünk is van.

A tartásjavító gyakorlatokat pedig a gimnasztikai gyakorlatok közé beépítve végezzük.

Évente 2 *, ősszel és tavasszal 10-10 alkalommal játékos vízhez-szoktatást, úszás-oktatást is szervezünk a nagyobb gyermekeknek a közeli uszodában.

Az úszás, az ehhez kapcsolódó gyakorlatok nagyon jó hatással vannak a mozgásfejlődésre, minden izomcsoport aktivizálódik ebben a mozgásformában.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgásfejlesztés feltételei:

A csoportok berendezésénél és az eszközök kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és az általános fejlődési, fejlesztési tendenciákat. A fejlesztési célok megvalósításához megfelelő helyre és eszközökre van szükség. A tornaszobában és a nagy udvaron elegendő hely van nagymozgások végzésére.

Eszközök: A tornaszobában tartjuk a mozgásra inspiráló eszközöket Pl: torna padok, zsámoly, szőnyeg, karikák, bordásfalak, érzékelő ösvény, különböző méretű labdák, babzsákok, stb.

Az udvaron különböző méretű, természetes anyagból készült mászóakák, ugráló-labdák, léglabdák, rugós játékok, egyensúlyozó láncos híd állnak a gyermekek rendelkezésére. Az eszközök cseréjére a balesetveszély elkerülése miatt is szükség van, felülvizsgálatuk, folyamatos, dokumentált.

Egészségügyi, higiéniai feltételek:

A tornaterem és az eszközök tisztasága, a balesetmentes eszközök nélkülözhetetlenek a testnevelés feladatainak maradéktalan megvalósításához. A testnevelés foglalkozásokhoz tornacipő, póló, rövidnadrág, zokni cseréje kötelező.

A gyermekek tevékenységei:

Sokat játszanak, mozognak, szaladgálnak a szabadban. Örömmel vesznek részt futó, vagy labdajátékokban. Szabad, páros, társas és kéziszer-gyakorlatokat végeznek speciális járással. Járás közben irányt változtatnak, különböző alakzatokban járnak. Ugranak távolba, magasra, és végeznek mélyugrásokat.. Csúsznak, kúsznak, másznak, gurulnak a talajon előre, oldalt. Dobnak célba és távolba.

A fejlődés főbb jellemzői:

Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.

Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak. Téri tájékozódási képességük, időérzékük fejlődik.

Az egyéni és csoportos sor- és váltóversenyeken a szabályok pontos betartására képesek már. Megértik az egyszerű vezényszavakat. Egyensúlyérzékük fejlett, segítség nélkül, bátran mozognak keskenyebb, szélesebb alátámasztási felületen.

A labdát képesek biztonságosan kezelni. Léglabdát vezetnek járás közben, helyben labdát pattogtatnak.

Képesek babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes

padon. Tudnak rövidebb távon egyenletes iramban futni.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben

A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.

Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A környezet megismerése során matematikai tapasztalatok és ismeretek birtokába jut, melyeket tevékenységeiben is alkalmaz.

A természeti- emberi- tárgyi környezet megismerése ,alakítása

Ez az a foglalkozási ág, a melyben a gyerekek a legtöbb tapasztalattal, benyomással, ismerettel rendelkezve kerülnek az óvodába. Ez nyilvánvaló, mivel a környező világ körülveszi őket, részesei nap mint nap. Minden gyerek spontán módon hozzájut tapasztalathoz, ismerethez, bármilyen családból, környezetből kerül is a közösségbe. Mindenki látja , érzékeli a természetben végbemenő változásokat, mindenki közlekedik valamilyen szinten, ismeri testfelépítését, stb.

Első lépésként az a dolgunk, hogy a már meglévő tapasztalatokat rögzítsük, benyomásaikat megfogalmaztassuk. Végző célunk pedig az, hogy segítsünk megtalálni az ok-okozati összefüggéseket, és meglévő tapasztalataikat ismeretekké szilárdítsuk.

Ezt a folyamatot úgy tehetjük élvezetessé és hatékonyá, ha biztosítjuk a gyermekek számára a rendszeres, közvetlen megfigyelést, tapasztalatgyűjtést.

Vegyes csoportunkban természetesen közösen végzünk mindent, bár tisztában vagyunk azzal, hogy a kisebbek még nem olyan szinten élik meg ezeket az élményeket, mint idősebb társaik.

A környezet megismerése során kialakulnak a gyerekekben a kulturált, biztonságos életvitel szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. Az átfogó ismeretszerzés azért is szükséges, mert általa közvetítjük az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott helységekre jellemző néphagyományokat.

Feladataink

- törekedjünk arra, hogy a gyerekeket olyan hatások érhék, amelyek a környezetük felfedezésére, a rácsodálkozásra ösztönzik őket,
- minden érzékével megtapasztalhassa az őt körülvevő világot,
- a szükséges tárgyi feltételek, eszközök biztosítása,

- környezettudatos szemlélet kialakítása (vizek, az állatok, a levegő, a föld védelme) → ismerjük környezetük növény-és állatvilágát és lehetőség szerint vegyenek részt azok gondozásában, ápolásában
- a csoportszobában a természetsarok gondozása, mely megfigyelésekre, a közösen gyűjtött termények, termések, kavicsok, stb. elhelyezésére szolgál,
- növények gondozása a gyerekek segítségével,
- az udvaron a veteményeskert ápolása, ahol az évszaknak megfelelő munkákba segíthetnek be a gyerekek, s közben megfigyelhetik a növények fejlődését, értékelhetik munkájuk fontosságát, eredményét. Az így termesztett növényeket aztán közösen begyűjtjük és elfogyasztjuk.
- megfigyelések, tapasztalatszerzési lehetőségek a faluban, ill. a falunkat átszelő Kürtös-patak vonatkozásában. Az állatok megfigyelése, szokásaik, szükségleteik, hasznosságuk megbeszélése, a növények gondozásának főbb lépései. A környezetszennyezés hatása, mely a kis patakban is megfigyelhető.
- a fenntartható fejlődés érdekében nagy hangsúlyt kell fektetnünk a környezettudatos magatartásformálás megalapozására, alakítására.
Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul, pozitív mintát nyújtva a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozásra. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! Ne folyasd a vizet feleslegesen!)
- a Zöld Óvoda - i kritériumrendszer megvalósítási feltételeinek megteremtése, a meglévők erősítése
- Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot.
- A gyerekek által használt eszközök vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
- A csoportszobának egyéni hangulata van, évszakhoz, ünnephez kötődően, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”.
- Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.
- Az udvari játékok egy része környezetbarát anyagból készült, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játéknak. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára. A nagy, füves udvar mentes az utca zajától, porától.
- Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos lámpatestek vannak, a tetőn napelemek találhatók, a fűtést kondenzációs kazán biztosítja, a kézmosáshoz kevert csapvíz áll rendelkezésre. A nyílászárók cseréje is megvalósult már, illetve az épület hőszigetelt.
- A szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag, zöld hulladék,).
- A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
- Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, illetve évente 2* papírgyűjtést is szervezünk, a befolyt összegből a gyerekek számára vásárolunk eszközöket.

Ha a környezetvédelem nevelésünk részévé válik, beépül a mindennapjainkba, a gyermekek megtanulnak ügyelni a tiszta környezetre, kifejlődik bennük a természet iránti érzékenység, akkor nemcsak a növény- és állatvilág, hanem az emberek iránt is tapintatosabbak, megértőbbek lesznek.

Jeles napok, hagyományok

Óvodai nevelőmunkánk során a közösen átélt élményekkel, ismeretek közvetítésével tudjuk megalapozni az általános műveltséget.

Az óvodai élet szokásai, hagyományai, ünnepei érzelmi átélésre, gazdagon motivált tevékenységekre biztosítanak lehetőséget. A közös tervezgetés, a holnap öröme távlatot jelenthet a gyermek számára, fokozza az ünnephez fűződő érzelmeket. /pl. takarítás, díszítés, ajándékkészítés stb./

Szüksége van felnőtteknek és gyermeknek egyaránt arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, ünneplő ruha felnőtteknek, gyermeknek egyaránt, vagyis fehér ing/blúz és sötét nadrág/szoknya (nemzeti ünnep, évzáró, ballagás, óvodai szereplések alkalmával, karácsonyi ünnepély).

Célját akkor éri el igazán, ha biztosítja hogy:

- Annak szervezésében a gyermekek is részt vesznek, koruknak megfelelő tevékenységekkel.
- Az óvoda mindennapjaitól eltérő szokásrendben zajlik,
- Az esemény tartamától függően a szülők is közreműködnek,
- Nem jelent a szülők számára kínos terhet, a gyerekek számára túlszabályozást.

A legfontosabb ünnepeink mellett – Télapó, karácsony, farsang, húsvét, anyák-napja, évzáró – a „jeles napok”, hagyományok felelevenítése és megünneplése is helyet kaptak nevelőmunkánkban. Mindezek közösségünk hagyományaira épülnek, illetve kapcsolódnak zöld óvodai jeles napokhoz.

Ünnepek, jeles napok, hagyományok tartalma:

- Október 2. Állatok világnapja
- Október vége töklaragás, töklámpás készítés közösen szülőkkel
- November 12. Márton-nap
- Adventi ünnepkör: Mikulásvárás, adventi készülődés, Luca-búza ültetés, szabadtéri betlehem készítése az óvoda udvarán (közösen szülőkkel lehetőség szerint)
- Advent 4. vasárnapján betlehemezés az udvaron felállított Betlehemnél – közös ünneplés szülőkkel, nagyszülőkkel, rokonokkal
- Karácsony – közös ünneplés a szülőkkel a csoportban felállított karácsonyfánál, idősek karácsonyán való részvétel
- Farsang, közös ünneplés szülőkkel
- Március 15. zászlók elhelyezése az emlékműnél
- Március 22. Víz világnapja, kísérletezések vízzel, megfigyelések a Kürtös-pataknál
- Húsvéti készülődés, húsvéti locsolás a csoportban
- Április 22. Föld napja - szemétszedés a faluban
- Anyák-napi megemlékezés – nyilvános ünneplés, köszöntés
- Májusfaállítás, kitáncolás, pünkösdlő, családi nap – egész napos családi program
- Óvodai évzáró, nagycsoportosok búcsúztatása

- Családi kirándulás

Természetesen mindezt az óvodás korosztály számára elfogadható, befogadható, értelmezhető módon.

A gyermek tevékenységei:

Folyamatosan megfigyelik a természetben végbemenő változásokat, jelenségeket. Tapasztalatokat gyűjtenek arról, hogy a természeti változások hogyan hatnak az emberre, növényekre, állatokra.

Gyakorolják a mindennapi élet egyszerű tevékenységeit. Különböző érzékeléssel ismereteket szereznek a természet szín, - forma,- méret gazdagságáról. A szerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazzák, biztonságosan eligazodnak környezetükben.

Szívesen vesznek részt, vállalnak szerepet a különböző hagyományok, szokások felelevenítésében.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzések

Célunk:

A környező világ mennyiségi, formai összefüggéseinek felfedeztetése, játékos tapasztalatokon keresztül. A természet a „matematika nyelvén” szól. A környező valóság a természet törvényszerűségeinek, ok-okozati összefüggéseinek megismerése érdekli a gyermeket. Ha azt akarjuk, hogy felnőttként aktív részese legyen környezetének jó irányú formálásának, vagy a matematikai szituációk iránt érdeklődő legyen, ehhez a probléma megoldó gondolkodását alakítanunk, fejlesztenünk kell.

Feladataink:

- Figyelemmel kísérjük a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben lehetővé tesszük számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten lehet eredményesen megvalósítani.
- 3-4 éves korban is kapjanak a gyermekek matematikai ismereteket indirekt módon, játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe beépítve.
- 4-5 évesen sokféle cselekvéssel, minden érzékszervüket megmozgatva juttatjuk őket matematikai ismeretekhez, tapasztalatokhoz. Így van módjuk arra, hogy saját maguk gyűjtsenek tapasztalatokat a cselekvések során. - Célkitűzésünk, hogy minden egészséges gyermek elsajátítsa a korának megfelelő ismereteket.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése
- A gyermekek egyéni fejlődésének követése

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.

- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód a párosításra, számlálásra, a több, a kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetőek. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható jellemzői :

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről. Tudjáknevüket, testvéreik, szüleik nevét, lakcímüket, szüleik foglalkozását.
- Felismerik a napszakokat.
- Ismerik szűkebb lakóhelyüket, a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Felismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, óvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretekkel rendelkeznek. Tudnak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni. Meg tudják állapítani több, kevesebb, ugyanannyi. Képesek két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, nagyobbat, többet, kevesebbet létrehozni. Helyesen használják a tő- és sorszámneveket.
- Észreveszik az évszakok változásait, ismerik azok nevét, s a köztük lévő különbségeket.
- Rácsodálkoznak a természet szépségeire. Tudatosul bennük a napszakok

nevének sorrendisége, az idő múlása.

- Ismerik a környezetükben lévő épületeket, azok funkcióját.
- Ismernek 6-8 háziállat, vadállat, madár, bogár nevét, életformáját. Sétán, megfigyelések során egyéni tapasztalatokra tesznek szert.
- Adekvát módon használják az irányokat, névutókat.
- Beszédük megfelel az anyanyelvi szabályoknak.
- Ismerik a színeket és azok árnyalatait.
- Természetszerető és védő magatartással rendelkeznek.
- Ismerik a takarékoság, hulladékkezelés fogalmát.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében

A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének tevékenységeiben egyaránt megvalósítandó.

A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése.

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A gyermek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű tevékenység, amely az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat. Ahogy az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi tevékenység, megbízások önálló teljesítése), a gyerekek egyre magasabb fokú együttműködését igényli. Eközben természetes módon alakul szociális magatartásuk, társas kapcsolataik.

Az óvodáskorú gyermek számára örömmel végzett tevékenység a munka, amely játékos jellegű marad mindvégig. A játék és a munka között indítékában van csak különbség: a játékban a spontán végzett tevékenység a fontos, míg a munkában az elérendő cél a lényeges. A munkavégzés külső irányítással folyik, de a gyermektől belső fegyelmet, kötelességvállalást is igényel. A gyermeket nagyfokú utánzási hajlama és önállósági törekvései motiválják. Ezért nagyon lényeges az óvónő példaadása: együtt a gyermekekkel, segíteni, értékelni, dicsérni, buzdítani. Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.

A szervezésnél figyelembe kell venni a csoport összetételét (életkor, fejlettségi szint, ..), merta vegyes életkorú csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de közben egyik gyereket se terheljük túl. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermekek saját örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg.

A munkavégzés során az irányító és szervező funkciót egyre inkább átveszi a tevékenységre épülő szóbeli közlés. A tárgyak, a térbeli viszonyok, cselekvések, stb. megnevezése szükségszerűvé válik, s ezzel gyarapítja gyermekek ilyen irányú szókincsét. Lehetőség

nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére: a különböző észlelési formák összekapcsolásával, a munkavégzés pontosabbá, szervezettebbé, egyszerűbbé válik.

A munkavégzés célja:

A gyermek személyiségfejlesztésének fontos eszköze a munka és a munka jellegű tevékenységek. Olyan személyiségjegyek, tulajdonságok kialakítása, melyek a csoportért végzett tevékenységeket segítik elő (pl.: kötelesség tudat, kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság, igényesség, más munkájának a megbecsülése stb.). A csoportért végzett tevékenység elősegíti a társas kapcsolatok alakulását.

A munkavégzés feladatai :

- A gyermek ismerje meg és gyakorolja be önmaga kiszolgálásához szükséges tevékenységeket.
- Fokozatosan fejlődjenek ki azok a képességei, melyekkel környezetét esztétikusabbá tudja tenni, és rendjét megőrizni.
- Az önkiszolgálás során kialakult készségeit hasznosítsa társai kiszolgálásában, a napos tevékenységek során is.
- A környezetünkben található növények /otthoni állatok / gondozásában vegyenek részt.

A munka alapvető feltételei :

- Megfelelő munkaeszközök: Célszerű, ha a gyermekek méretéhez igazodó, balesetmentes eszközöket szerzünk be és használunk a különböző tevékenységekhez.
- Elegendő munkalehetőség biztosítása: tartalmilag gazdag, változatos feladatokat biztosítunk a gyermekeknek, melyeket egészségük károsodása nélkül elvégezhetnek. Semmit nem végez el a felnőtt, amit már a gyermek is képes megtenni.
- Megfelelő hely biztosítása
- Légkör: Nyugodt, békés hangulatban, önállóan tevékenykedjenek, de legyen lehetőségük egymástól, vagy a felnőttől segítséget kérni.

A fejlesztés tartalma és formái :

Önkiszolgálás:

Testápolás során a gyermekeket először alapvető szükségleteik kielégítése motiválja. A kezdeti hiányosságot felváltja a jól kialakított szokásokon alapuló igényes testápolás, a hozzá kapcsolódó alapvető fogásokkal.

Étkezésnél megismertetjük a terítéshez, étkezéshez szükséges tevékenységeket, mozgásokat, majd készség szintre emeljük azokat.

Öltözködés folyamán a hőmérsékletnek megfelelő öltözködés igényét igyekszünk kialakítani. A ruhadarabok nevét, célszerű használatát, a vetkőzés ill. öltözés helyes sorrendjét és módját gyakoroltatjuk.

Környezetünk rendjének megőrzése - már közösségért végzett munka is.

Belső igénnyé szeretnénk alakítani. Sokat jelenthet az óvónői (felnőtt) példa, s a

rendszeresség.

A naposság:

Négy éves kor után vezetjük be. Lényeges a fokozatosság betartása minden új munkafogás begyakorlásakor.

A naposság feladattudatot feltételez, és figyelem összpontosítást igényel. Magába foglalja az asztal megterítését, terítő, tányérok, poharak, szalvéták, evőeszközök helyét

Alkalomszerű munkák és megbízatások:

A napi tevékenységek során, a környezet rendben tartása, a játékok elpakolása, az óvónőnek –egymásnak-kisebbeknek segítség során, vagy ajándékok készítésekor van lehetőség alkalomszerű megbízatásokra. A helyzeteket ki kell használni, mivel sokféle egyéni nevelési lehetőség rejlik benne.

Környezetgondozás, növény- és állatgondozás:

A környezet kialakítása a munkatevékenységgel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. A környezet ismeretén, szeretetén, megbecsülésén túl a rendben tartásán alapszik. A természeti, és társadalmi környezet, az élővilág iránti nagyfokú tisztelet, helyes érzelmi viszonyulás kialakítására nevel.

Fontos, hogy a gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák az élővilágot és gondoskodjanak az életfeltételek biztosításáról. A teremben és a kertben az évszakoknak megfelelően végezhető tevékenységek (pl: csíráztatás, rügyeztetés, kertgondozás, levelek összegyűjtése, hó söprés, stb). Az állatgondozást a szülőkkel egyeztetve, otthoni környezetben figyeljük meg közösen, de madarakat az óvoda udvarán is etetünk téli időszakban.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a munka jellegű tevékenységek során

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérdés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.

A fejlődés főbb jellemzői :

- A naposok önállóan felteszik az asztalterítőket, előveszik és kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket, és esztétikusan elrendezik az asztalon.
- Játékelrakás után – ha szükséges – esztétikusan elrendezik a játékokat, tárgyakat. Az udvari játékok elrakását is figyelemmel kísérik.
- A foglalkozási eszközök kiosztásában önállóan részt vesznek, majd a megjelölt helyre visszateszik azokat.
- A csoportszobát és környezetüket díszítik, rendjét fenntartják, átrendezik közös megbeszélés alapján.
- A gyermekek a munkát örömmel és nagy önállósággal végzik. Az örömet a másokért végzett tevékenység szokásrendszerének kialakítása váltja ki.
- Ősszel folyamatosan gereztyezik a faleveleket. Tavasszal veteményeznek, palántáznak a kiskertben, melyet nyáron is gondoznak.

Módszertani alapelvek :

A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű maradjon. Az óvónő segítőkész legyen, és együtt tevékenykedjen a gyermekekkel. A gyermekek között lévő egyéni különbségeket vegye figyelembe. Elegendő időt biztosítson a munka elvégzésére. A munka értéktanteremtő tevékenységét ismertesse el. A feladatadásban a fokozatosság elvének betartása érvényesüljön. Nevelje a gyerekeket arra, hogy egymás és a felnőttek munkáját becsüljék meg. Erősödjön feladattudatuk és feladattartásuk

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembe vételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.

Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.

A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon tanuljanak a gyermekek. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó természetes és szimulált helyzetekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvoda gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Célunk :

A gyermekek környezetükből érzékszerveiken keresztül jussanak tapasztaláshoz, és sokoldalú cselekvésen és cselekedtetésen keresztül fejlődjenek. A gyermek a világot komplex módon érzékeli és éli meg, ezért a tanulás során ebből indulunk ki.

Feladataink:

Értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése. Megismerési vágyuk, önkéntelen figyelmük, kíváncsiságuk, érdeklődésük kielégítése. A tanuláshoz szükséges beállítódás, feladattudat, magatartásmód és viselkedési szokások fejlesztése. Felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése.

Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömeivel.

A közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre épülő képességek, részképességek fejlesztése, mely magába foglalja a szenzoros, motoros, szociális és verbális tanulást egyaránt.

A tanulás lehetséges formái :

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,

- a gyakorlati problémamegoldás,

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire, és személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti őket tanulásban.

A tanulás során használt eszközök kiválasztásánál arra törekszünk, hogy a gyermekek érdeklődését felkeltsék, aktivitását segítsék, a gondolkodási műveletek alkalmazásával ösztönözzenek a feladatban rejlő problémák felismerésére és megoldására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka mellett érhetik el csak a fentiekben leírt fejlettségi szintet.

6. A PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE

A programhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

A vezető éves pedagógiai munkaterve

Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.

Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.

A csoportnapló

Biztosítja a helyi pedagógiai program és az intézményi éves munkatervben meghatározott feladatok alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálását, a tervezési folyamatok egymásra épülését, a pedagógusok módszertani szabadságát és szakmai önállóságát

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

A csoportnaplónak tartalmaznia kell:

- a gyerekek nevét és óvodai jelét,

- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a háromnégyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait,
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- az értékeléseket,
- a feljegyzést a csoport életéről.

Mindezekon túl tartalmazza

- A baleset megelőzés tervének évente egyszer történő, a gyermekbalesetek megelőzését szolgáló feladatok meghatározását
- A szülőkkel történő kapcsolattartás tervezett formáit

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza

- a gyermek anamnézisének,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd- és mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Indokolt esetben kezdeményezzük a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.

Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként rögzíti, esetünkben évi 3 alkalmat jelent, november-február-május.

7. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

Az ünnepek, megemlékezések szervezését a gyermekek személyiségfejlődésében fontosnak tekintjük, mert az érzelmi nevelés és szocializáció terén kiemelkedő hatást fejtenek ki. E jeles események szervesen illeszkednek a tervezett nevelési folyamatokba, melyeket a szülők közreműködésével, segítségével, részvételével készítünk elő, illetve bonyolítunk le. Ünnepeinket az aktuális előkészületek jellemzik, érzelmi, hangulati ráhangolódással, ajándékkészítéssel, az óvoda dekorációjának elkészítésével.

Mikulás

A Mikulás az ajándékot személyesen adja át a gyermekeknek és egy-egy dicsérő, személyre szóló gondolatot mond, akik kis irodalmi műsorral köszöntik. Szülőkkel közösen ünnepeljük.

Karácsony

Az adventi előkészületekkel, gyertyagyújtással fokozzuk a várakozás érzelmi hatásait. Az óvoda udvarán a szülőkkel közösen egy szabadtéri betlehemet készítünk, amelynél a 4. adventi vasárnapon közösen ünnepelünk.

Mindig kerül ajándék is a karácsonyfa alá, és ünnepi műsorral készülünk. A karácsony nálunk egyben nyílt nap is, a gyerekek a szülőkkel közösen bontják ki az ajándékokat és utána egy nagy, közös játék zajlik délelőtt.

Farsang

Jelmezben zajló zenés, táncos esemény, aktuális versekkel, énekekkel, tombolával, szülőkkel közösen, akik szintén jelmezben öltönek e napon és együtt mókáznak a gyermekekkel.

Március 15.

Nemzetiszín zászlók elhelyezése a falu emlékművénél, csoportdíszítés

Húsvét

Az ünnepet megelőző időszakban húsvéthoz kötődő dekorációkat készítünk, melyekkel díszítjük a termet, tojást festünk vagy díszítünk, tojás-, és nyuszi-kereső játékot játszunk az udvaron, locsolkodunk

Anyák napja

Versekkel, énekekkel, saját készítésű apró ajándékkal és virággal köszöntjük kis ünnepség keretében az édesanyákat, nagymamákat.

Pünkösdlő – családi nap

Egész napos program a szülők aktív részvételével: délelőtt zenés torna, majd kézműves programok, állatsimogató, játék, délután pedig májusfa-kitáncolás pünkösdi műsorral, bográcsozás, szülői részvétellel, kulturális műsor, szülő-gyermek ügyességi játékok közösen, közös játék napnyugtáig. Nagyon népszerű program a szülők és a gyermekek között is.

Évzáró

A nagycsoportosok búcsúztatása, a műsor anyagát az év során tanult dalok, versek adják. Egy kis ajándékkal, ballagó tarisznyával kedveskedünk az iskolába menő gyerekeknek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Az évszakhoz kötik az ünnepeket, számon tartják, várják.
- Tudják az ünnepekhez kapcsolódó szokásokat, tevékenységeket
-

8. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

A nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a szülőket a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermekvédelmi felelős figyelemmel kíséri az óvodában folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését.

Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A nevelési intézmény vezetője felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért.

Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területén működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

Gyermekvédelmi felelős tevékenysége:

Kapcsolattartás

- Az óvoda dolgozóival
- A szülőkkel, a családokkal
- A segítő intézményekkel

Tájékoztatás és információ közvetítés

- Ismeri a segítő intézmények feladatait, a tanácsadó és szolgáltató hálózat tagjait, elérhetőségeiket, kapcsolat tartó személyeket. Erről folyamatosan tájékoztatja az óvodapedagógusokat, és a szülőket

Jelzőrendszer működése

- Tájékoztatást nyújt az óvodapedagógusoknak az esetmegbeszélésekről, nyomon követi az intézkedéseket.
- Részt vesz a jelző rendszeri értekezleteken, esetkonferencián, esetmegbeszélésen.

A gyermekvédelmi felelős köteles a gyermekekről szóló belső dokumentációt szolgálati titokként kezelni, személyiségi jogait, adataikat a mindenkor hatályos adatvédelmi és személyiségi jogokat védő törvények tiszteletben tartásával kezelni.

9. BALESETMEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

Minden nevelési év kezdetekor illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.

Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.

Az óvoda SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket a vezetők, az óvodapedagógusoknak illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében illetve baleset esetén el kell végezniük.

Elsősegély doboz az irodában található.

10. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁCIÓJA

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

1. különleges bánásmódot igénylő gyermek:
 - sajátos nevelési igényű gyermek,
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
 - kiemelten tehetséges gyermek,
2. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

1. Sajátos nevelési igényű gyermek

Óvodánk részt vesz a szakértői bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű – az egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdő, beszéd fogyatékos gyermekek óvodai nevelésében az alapító okirat szerint.

Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. A személyi feltételeink hiányosak, ezért szükség esetén utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.

A fejlesztő terápiás programok az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.

A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.

Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták

adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.

Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek aki a szakértői bizottság véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógyepedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel
- Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

3. Kiemelten tehetséges gyermek

Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Eppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyerekek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak
- az óvodának
- a társaknak

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többlet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképeznünk, hanem a hétköznapiak során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok a tehetség felismerésekor

- Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, nyilvántartsa a tehetséges gyermekeket.

- Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el
- Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, maga módján fejleszti a gyermeket.
- Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.

4. Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek fejlesztése

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet, a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés

Szülőknek felajánlott segítség:

- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről (gyermekvédelmi felelős)
-

11. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre.

Óvodánkban tilos a jogellenes elkülönítés minden formája.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen

- az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál
- az óvodai szabályrendszer megállapítása során
- a teljesítmények értékelésénél
- az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- a különböző juttatásokhoz való hozzáférés során
- az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során

A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelme

A gyermekekről az óvodában, a csoportnaplóban, valamint a gyermekdossziékban pedagógiai megfigyelés, fejlődésre, családi, szociális helyzetre való feljegyzések szerepelnek. Az óvoda dolgozóit titoktartás kötelezi, ezért illetéktelen személynek felvilágosítást nem adhat. A gyermekekről csak a szülő tudtával továbbítható információ.

12. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

- Az óvoda, a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését.
- Alapelvünk, hogy a szülőkkel korrekt partneri együttműködést valósítsunk meg.
- Óvodánkban a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, szülői szervezetet (közösséget) hozhatnak létre. Munkájukat az óvodavezető és az óvodapedagógus segítségével munkaterv alapján végzik.

A kapcsolattartás formái:

- Beíratás közösen, a gyermek részvételével
- Anyás beszoktatás óvodába lépést megelőző nyár folyamán, igény szerint
- Napi találkozások /reggel, délután/ A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a szülőknek a tájékozódásra, melynek formáját a házirend szabályozza.
- Szülői értekezletek évente 3 alkalommal
- Szülők tájékoztatása jogszabály szerint félévente a gyermek fejlődéséről
- Óvodai ünnepeken való részvétel
- Pünkösdlő-családi nap tavasszal – egész napos program
- Szülőkkel közös kirándulás.
- Fogadóóra /előzetes időpont egyeztetéssel/

Óvodapedagógus feladatai:

- A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a nevelő partneri viszonyt kiépíti.
- A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja.
- Óvoda pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.
- Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat

- Az új gyermekek érkezését úgy osztja be, hogy egy héten csak néhány új kisgyermek érkezzen, így jut elég idő az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására.
- A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit figyelembe veszi nevelőmunkája során.
- Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.
- Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás-és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.
- A Szülői szervezet munkatervének elkészítésében részt vesz a szülők képviselőivel közösen a nevelési év elején.

Az óvoda – iskola kapcsolata

- Az intézmények közti folyamatos együttműködés biztosítéka a zökkenőmentes iskolakezdésnek. A gyermekek érdekében fontos az óvodából az iskolába való átmenet segítése, ennek érdekében szakmai együttműködés kialakítása.

A kapcsolattartás formái:

- Nagycsoportosok iskolalátogatása, az iskola életének, az ott dolgozók munkájának megismertetése a gyerekekkel.
- A gyermekek beilleszkedésének, indulási helyzetének megismerése, nyomon követése.

Óvoda – fenntartó

- Fontos, hogy a fenntartó ismerje munkánkat.
- Rendezvényeinkre meghívót küldünk a fenntartó képviselőjének
- Kérésre óvodások szereplése a fenntartó által szervezett programokon
- Az óvodavezető rendszeresen beszámol az óvoda munkájáról.

Óvoda – pedagógiai szakszolgálat

A pedagógiai szakszolgálat segíti a szülő és a pedagógus nevelő munkáját és az óvoda nevelési feladatainak ellátását:

- logopédiai ellátás (utazó logopédus)
- gyógypedagógiai ellátás (utazó gyógypedagógus)
- nevelési tanácsadás
- szakértői vizsgálat

Óvoda – Gyermekjóléti Szolgálat

A törvény előírása szerint együttműködünk az óvodai szociális segítő tevékenység ellátása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének esősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

- Az óvoda gyermekvédelmi felelőse kapcsolatot tart az óvodai szociális segítővel
- Jelzi a segítő felé a gyermekkel felmerülő problémát, veszélyeztető tényezőt. A központtal együttműködve megfelelő intézkedést kezdeményez.
- A gyermekvédelmi felelős tájékoztatja a szülőket a szociális segítő fogadó órájának idejéről, a szolgálat működéséről.
- A gyermekvédelmi felelős részt vesz a gyermekjóléti szolgálat jelzőrendszeri értekezletén.

Óvoda – Védőnői szolgálat és háziorvos

A napirendben lehetőség biztosítása a védőnő tisztasági és egyéb szűrővizsgálatainak lebonyolítására

Fontos, hogy jó viszony, kapcsolat alakuljon ki az óvoda és a többi partnere között, melyet a kölcsönös bizalomnak, segítségnyújtásnak kell jellemeznie.

A kapcsolattartás az óvodavezető feladata.

Érvényességi rendelkezések

A Magyarszerdahelyi Napközi Otthonos Óvoda Pedagógiai Programja

2020.szeptember 1-től érvényes, határozatlan időre szól.

Módosítás előírásai:

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.

Nyilvánosságra hozatala:

A fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában és az óvodai honlapon

www.magyarszerdahely.hu / Óvoda

1. SZ. MELLÉKLET

A pedagógiai program megvalósításához szükséges, nevelőmunkát segítő játékok és eszközök felsorolása

	Nevelési terület	Eszközfajták
1.	Különböző játékok formái (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	Csoportszobai: <u>építő-kockák:</u> natúr- színes-fa és műanyag garnitúrák, barkács készlet, Lego, Duplo, autók, műanyag állatok, tüsi-építők, vonat, sínek, autópályák, Jáva építő <u>babakonyha:</u> edények, evőeszközök, műanyag gyümölcsök- ételek, elárúsító pult <u>babaszoba:</u> kanapé, babák ,babakocsik, babaágy, vasaló állvány, <u>érzékelő, észlelő játékok, emlékezet, figyelem, képzeletfejlesztő, és gondolkodtató játékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás eszközei,</u> Udvari: <u>homokozó-játékok</u>(vödör, lapát, szita, gereblye, autók, formák), közlekedési tábla-és lámpacsomag, motorok, favonat, babaház felszereléssel, homokozó takaró,
2.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Tornaszobai: labdák, tornakarikák, torna szőnyegek, zsámoly, tornapad, babzsák, Greiswald, mozgásfejlesztő készlet, (bója, rúd, karika, kéznyom, lábnyom, összekapcsoló korong), érzékelő ösvény, mászóhenger, egyensúlyozók, hinták, bordásfal udvari: fa mászóka rendszer csúszdával, műanyag motor, libikóka, rugós ló – motor – hal, láncos egyensúlyozó, polyball, mászógúla, ugráló labdák, focilabdák, kapuk, KRESZ-pálya
3.	Hangszerek	szoprán furulya(óvónőknek), csörgők, cintányérok, dobok, csörgődobok, triangulum, saját készítésű ritmushangszerek, száncsengő, egyéb fa ritmushangszerek
4.	Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	Képek az anyanyelvi neveléshez-foglalkoztató készlet, Applikációs képek, könyvek, Arckifejezések- képkészlet,
	Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Puzzle, Memória, Fakirakó-fejlesztő játékok, Fa formaberekő-játékok, Dominó-csomag, Képkirakó, Fejlesztő társasjátékok, Gyöngyfűző, Golyólabirintus, Logico, mátrixok
6.	Ábrázolási tevékenység eszközei	Vízfesték, tempera, ecsetek, színes ceruzák, filctollak, zsírkréták, ragasztók, ollók, különböző méretű és anyagú papírok, fonalak, gyurma, magvak ragasztáshoz,

		formalyukasztók, nyomdakészlet, fűző,
7.	A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	állatok, növények, emberek, közlekedés világa képsorozat, család- applikációs képek tapintásos párkereső, , állatok-applikációs képek, , hosszúságmérő, számmérleg, minimat készlet, logikai készlet, színes pálcikák, mágnes tábla, Cd lejátszó televízió, diavetítő- diákkal, kicsi tükör, nagy tükör, nagyító, bogárnéző, lepkeháló, házilag készített fejlesztők
8.	Munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermekméretű seprűk, szerszámok: gereblye, lombseprű, talicska, ásó, öntözőkanna

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az intézmény OM azonosítója: 037411	Készítette: a Magyarszerdahelyi Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület nevében elfogadta: Gyurkóné Csesztregi Gyöngyi	Szülői szervezet nevében véleményezte: Horváthné Forgács Marianna
Intézményvezető jóváhagyta: Szalai Zoltánné	
Kelt: Magyarszerdahely, Hatályos: a kihirdetéstől visszavonásig	

